

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Earth Voice

Ympäristönsuojelusta hyvinvointia kulttuurin keinoin

Senja Korhonen

Kulttuurituottajan koulutusohjelma
AIK 240 op 2009-2013
Toukokuu 2012

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kulttuurituottaja (AMK)

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Senja Korhonen	Sivumäärä 58 ja 2 liitettä
Työn nimi Earth Voice - Ympäristönsuojelusta hyvinvointia kulttuurin keinoin	
Ohjaavat opettajat Arto Lindholm, Terhi Dahlman	
Tiivistelmä <p>Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena on kokeilla käytännössä mitä kulttuurituotanto yhteistyössä ympäristöjärjestöjen, yritysten ja artistien välillä voi synnyttää -luonnonsuojelun hyväksi. Tavoitteena on kartoittaa ympäristötietoisuutta edistävien kulttuurituotantojen tarvetta pääkaupunkiseudulla sekä tuottaa ympäristöaiheinen tapahtuma.</p> <p>Pääyhteistyökumppaniksi kohdentui Suomen luonnonsuojeluliitto. Ympäristöteema kiteytettiin ilmastokriisiin. Kohde selkeytyi keskustellen järjestöyöntekijöiden kanssa ympäristöongelmista jotka tuntuvimmin vaikuttavat tulevaisuuteemme. Ilmastokriisi nousi esille merkittävänä maailmanlaajuisena ympäristökysymyksenä.</p> <p>Ilmastokriisi ei välttämättä suoraan vielä kosketa Suomessa tavallisen ihmisen arkea. Ilmasto muuttuu ihmisen toiminnan vaikutuksesta. Muutoksen seuraukset ovat sitä suurempia mitä pidemmälle annamme muutoksen edetä. Siksi muutosta on hillittävä. Herättely ja tempaukset ilmaston muutoksen ehkäisemiseksi ovat siis tarpeen.</p> <p>Opinnäytetyön tuloksena ideoitiin ja tuotettiin EarthVoice 2011-2012 tapahtuma sisältäen kaksi osaa: Vihreän Päivän Kauppakeskus Sellon foorumilla 15.10.2011 sekä ilmastokonsertit 2012. Tapahtuman tavoitteena oli elävöittää luonnonsuojelun merkitystä liittämällä järjestöjen perinteiseen faktoja ja lukuja sisältämään informaatioon taiteen voimauttava vaikutus. Kohdeyleisölle tarjottiin taiteen ohella Ilmastoinfoa ja konkreettisia neuvoja arjen valintoihin. Erityisesti ekosähkön saatavuudesta pääkaupunkiseudulla, sen hyödyistä ihmisille sekä ilmaston suojelulle.</p> <p>Aineistoa kerättiin pääosin laadullisella tutkimusmenetelmällä: haastatteluin järjestöyöntekijöille, kulttuurituottajille sekä artisteille. Merkittävä ympäristötiedon leviämistä mittaava verkosto tapahtumassa oli sosiaalinen media (www-sivut sekä facebook, youtube, twitter). Tietoa oli saatavilla hyvin lähdekirjallisuuden lisäksi myös internetistä, kulttuurijulkaisuista sekä tutkielmista. Vertailukohteeksi löytyi Tiedekeskus Heurekaan Climax- ilmastokriisiä luovasti käsittelevä näyttely.</p>	
Asiasanat Kulttuurituotanto, ympäristövastuullisuus, reilu kulttuuri, ympäristöjärjestö, Ilmastokriisi, EarthVoice tapahtuma, Ilmasto konsertit.	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Degree Programme In Cultural Management

ABSTRACT

Author Senja Korhonen	Number of Pages 58 + 2 appendixes
Title EarthVoice—promoting environmental awareness through culture productions	
Supervisors Arto Lindholm, Terhi Dahlman	
Abstract <p>The purpose of this thesis is to find out what cultural production, in cooperation with environmental organizations, businesses and artists can produce – for the benefit of our nature. The aim is to map a need for the environmental awareness within cultural productions in the metropolitan area as well as to produce environmentally themed event.</p> <p>Main partner defined to be The Finnish Association for Nature Conservation (FANC). Environmental Theme was focused on climate crisis. Subject matter was clarified by discussing with workers about the environmental problems that seem to affect our future. The climate crisis appeared to be an important global environmental issue.</p> <p>The climate crisis is not necessarily directly related to daily life of Finnish people. The climate changes are impacted by humans behavior. The changes are the greater the longer we allow the change to take effect. Therefore the change must be controlled. Awakening and campaigns to prevent climate change are necessary.</p> <p>As the result of this thesis, Earth Voice Concert 2011-2012 was innovated and produced including two parts: the Green Day forum in Sello 15.10.2011 and climate concerts in 2012. The aim was to enliven and draw attention to the importance of nature protecting by connecting the empowering effect from Arts to traditional facts and figures given by nature associations.</p> <p>The Audience was offered an information on climate issues and some related concrete advice for their daily consideration. Especially to draw attention on green energy in Helsinki metropolitan area.</p> <p>The material was collected mainly by qualitative research methods: interviews with (FANC) employees, cultural producers and artists. An important environmental information to measure the spread of a network event was a social media, such as websites, facebook, youtube and twitter. Information was available in the literature, but also on the Internet, cultural publications, and theses. Heureka Science Centre's Climax-exhibition was selected as benchmark.</p>	
Keywords Cultural Production, environmental responsibility, fair culture, environmental organization, Climate Crisis, Earth Voice event, Climate concerts.	

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO.....	5
1.1 Ympäristönsuojelusta hyvinvointia kulttuurin keinoin.....	5
1.2 Kulttuurituottajat osana ympäristöliikettä.....	8
1.3 Kulttuurituottajien ja ympäristöjärjestöjen välinen yhteistyö.....	18
1.4 Ympäristöasenteiden vaikutus ihmisten toimintaan ja kulttuuritoimijoihin.....	23
1.5 Oma suhteeni ympäristöaatteeseen ja luonnonsuojeluun.....	31
1.6 Heureka Benchmarkkaus kohteena.....	32
2 PRODUKTI: EARTH VOICE KONSERTIN TOTEUTUS.....	34
2.1 EarthVoice ympäristötapahtumaan valmistavia aiempia tuotantoja.....	34
2.2 Tapahtuman toteutus.....	35
2.2.1 Vihreä Päivä Syyskuussa 2011.....	35
2.2.2 Ilmastokonsertit Sellosalissa, Espoossa 19. ja 20.1.2012.....	37
2.3 Konserttien ohjelmiston suunnittelu.....	39
2.4 EarthVoice tapahtuman varainhankinta.....	41
2.5 Markkinointi ja viestintä.....	43
2.5.1 Sosiaalinen media keskeisenä tiedotusverkostona.....	45
2.5.2 Suden Ääni ry:n oma viestintä/markkinointi.....	47
3 ARVIOINTI.....	49
4 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	54
LÄHTEET.....	58

LIITTEET

Liite 1 Konserttiohjelma

Liite 2 Flyieri

1 JOHDANTO

1.1 Ympäristönsuojelusta hyvinvointia kulttuurin keinoin

Olen vuosikausia pohtinut miten voisin osaltani vähentää kärsimystä ja suojella elämää. Karjalaiset sukujuuret omaavana on evakkoisäni myötä verissä myös tuntumaa ympäristön merkityksestä ihmiselle. Aiempina vuosina kulutin aikaani reissaamalla mm. Intiassa, Venäjällä (Sortavalan alueella) ja Euroopassa. Ihmisten elintason eroavaisuudet hätkähdyttävät. Mumbain Dharavin slummien tuoksut ja katulasten silmät eivät unohdu. Elämän jatkuminen länsimaiselle tutussa muodossa ei ole itsestään selvyys.

Elämänlaatu näyttäisi kuitenkin perustuvan materian kasvun sijaan hyvinvoivaan ympäristöön, terveyteen, ihmissuhteisiin ja kulttuuriin.

Intiassa Dharamsalassa elävien Tiibetin pakolaisten suurimpia voimavaroja lienee siellä toimivat Tiibetiläiseen kulttuurin ja tieteen keskukset. Kotiympäristöstään pakolaisiksi lähteneiden juuret kasvavat, kehittyvät ja kietoutuvat yhteen elävässä kulttuuriperinnössä. Hedelmällisiä kohtaamisia syntyy kun eri maanosista kotoisin olevat matkalaiset soittavat avoimissa jami-illoissa yrttiteestä ja intialaisesta oluesta nautiskellen. Minä lauloin siellä a' cappella versiona ooppera-arian.

Samalla voidaan keskustella sekä Tiibetin, Amazonin että Karjalan metsien hakkuiden vaikutuksista ympäristöön ja myös suojelun keinoista. Voidaan pohtia Olkiluodon Ydinvoimaloiden mielekkyyttä verrattuna ekologisien energiaratkaisujen hyödyntämiseen. Tiibetistä paenneilla on tarjota keskusteluun omakohtaista näkemystä Kiinan Kansantasavallan haudattua Tiibetin ylängöille suuret määrät radioaktiivista jätettä

katastrofaalisin seurauksin järkyttäen alueen ekologista tasapainoa, myös kulttuuriympäristöltään merkittävän alueen ytimessä.

Väsyneet saavat toivoa jatkaa taistelua elämän puolesta, kulttuuri puhuttelee sielua.

Muusikon ja taiteilijan työ synnyttää visioita. Musiikin kautta olen saanut mahdollisuuden tavata monia upeita ja luovia ihmisiä, joilla myös on visioita. Visiot ja olemassa olevat voimavarat kannattaisi yhdistää yhteiseksi kulttuuriseksi vahvuudeksi, minkä avulla rakennettaisiin suunnitelmallisesti hyvinvointia yhteiskuntaan erilaisten kulttuuriprojektien kautta. Tässä skenaariossa luovuus, luova hulluus on rajatonta - enemmänkin sen puuttuminen on rajana.

Kulttuurilla ja taiteella on kokonaisvaltainen vaikutus ihmisiin sekä yksilöinä että ryhmänä. Kulttuuri myös muokkaa ja kehittää jatkumona toimintaympäristöjämme, yhteiskunnan arvoja ja sen käytäntöjä. Kansalaisyhteiskunnan toiminta kumpuaakin olennaisesti luomastamme kulttuurista.

Taide eri muotoineen on maailman yhteinen kieli jota kaikki voivat vastaanottaa ja ymmärtää riippumatta äidinkielestä tai kirjoitustaidosta. Taiteen kautta voimme luovasti siis lisätä ymmärrystä ihmisten välille ja ymmärryksen lisääntyessä hyvinvointia ympäristöön ja yhteiskuntaan.

Modernin markkinatalouden rakentaminen epäeettiselle perustalle on synnyttänyt maailman tulevaisuutta uhkaavia kriisejä kuten luonnonkatastrofeja, konflikteja ja sotiä. Kohdentamalla tuotannon painopiste aineettomiin tuotteisiin kuten kulttuuriin, taiteisiin ja tieteeeseen, voidaan talouden kasvua muuntaa kestäväksi. Markkinatalouden kannattaisi sulauttaa enemmän elämysten ja kulttuurin tuotantoa. Tulevaisuuden talouskasvu voisi perustua myös energiaa säästävään ja ympäristöystävälliseen teknologiaan. (Hanski, Niiniluoto, Hetemäki 2009, 185-195)

Ympäristön tila ja hyvinvointi määrittelevät tulevaisuutemme. Talouskasvua ihannoivan ja pörssikurssien vaihtelujen kontrolloiman yhteiskuntamallin eriarvoisuutta lisäävien sekä luontoa riistävien elintapojen korjaamiseen tarvitaan myös kulttuuripoliittisia toimenpiteitä.

Reilun kulttuurin käsite sekä kulttuurin voimauttava vaikutus on jo huomioitu merkittävänä yhteiskuntaa kehittävästä voimavarana. Valtioneuvoston toimesta käynnistettiin vuonna 2010 poikkihallinnollisen kulttuurin hyvinvointivaikutusten toimintaohjelman valmistelu vuosille 2010–2014. Opetusministeriön hallinnoiman Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia –ohjelman tavoitteena on terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kulttuurisin keinoin sekä osallisuuden lisääminen yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan tasolla.

Toimintaohjelman ydin keskittyy sosiaali- ja terveydenhuollon alueelle. Kulttuurin hyvinvointi ja terveysvaikutusten tutkimuksen, kehittämisen ja koordinoimisen ”kotipesäksi” ehdotettiin Terveyden ja hyvinvoinnin laitosta. Ohjelmassa esitettiin 18 keskeistä toimenpide-ehdotusta tavoitteiden konkretisoimiseksi. (Opetusministeriön julkaisuja 2010:1, 9-21)

Mukana ohjelmassa on myös Ympäristöministeriö jonka perustoimintaan sisältyy esimerkiksi harkinnanvaraisten valtionavustuksien myöntäminen ympäristöjärjestötoimintaan, lähialueiden ympäristöhankkeille sekä EU:n myöntämien tukien, mm. Life+-rahoitus luonnonsuojelu- ja ympäristöhankkeille sekä EU:n rahastojen ympäristöhanketuki. (Ympäristöministeriö 2012)

Hyvinvointiimme vaikuttava merkittävin tekijä on mielestäni ensisijaisesti terve elinympäristömme - hyvinvoiva luonto. Ihminen on kiinteästi sidoksissa ympäristöönsä ja vielä emme voi ostaa pääsylippua uudelle planeetalle missä viritellä jami-iltoja kulttuurivaihdon merkeissä.

Hyvinvoinnin edistäminen kulttuurin avulla sosiaali- ja terveydenhuollon tueksi, jo eroosion kuivattamilla alueilla pohjavesistöjen kuivettua ja metsien kadottua tai vas-

taavasti tulvien valtaamassa elinympäristössä hiilidioksidipäästöjä, ilmansaasteita hengitellen, on haastavaa. Voimistuneen auringon ultraviolettisäteilyn grillatessa kehoa tai lajien monimuotoisuuden kadotessa voi olla jo liian myöhäistä voimauttaa ihmiskuntaa, koska ihminen kamppailee tällöin lähinnä elämänsä jatkumisen puolesta.

Sosiaali- ja terveysministeriön alaisen Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) yhteyteen esitettiin perustettavaksi ”Kulttuurin ja hyvinvoinnin yksikkö”, jonka tehtävänä on edistää kulttuurin hyvinvointivaikutuksiin liittyvää kehittämistä, tutkimusta, taidelähtöisiä menetelmiä sekä niiden juurruttamista koko Suomeen. (Opetusministeriön julkaisuja 2010:1, 13-14)

Samankaltaista kansallista ohjelmaa voisi kenties soveltaa myös suoraan ympäristöministeriön alaisuuteen? Ydinajatuksena olisi toiminta esimerkiksi kulttuurituottajien ja -toimijoiden, taiteilijoiden, opetusministeriön sekä keskeisten ympäristöjärjestöjen ja ympäristöystävällisten yritysten välillä, edistäen ihmisen ja elinympäristömme hyvinvointia useamman vuoden kestoisella ja laajemmalla kehityshankkeella.

1.2 Kulttuurituottajat osana ympäristöliikettä

Opinnäytetyöni idea on selvittää tarvitaanko kulttuurituottajia ympäristöjärjestöissä tai laajemmin ajateltuna ympäristöliikkeessä? Mitä asioita tuottaja voi osaamisellaan edistää ympäristön hyväksi ja miten? Millaisia esimerkkejä tästä on? Entä visioita tai tulevaisuuden mahdollisuuksia?

Arvokkaana lähdeoteoksena ja innoittajana olen käyttänyt pitkään suomalaisessa järjestötyössä toimineen Leo Straniuksen Ympäristöpolitiikan pro gradu-tutkielmaa Ympäristöliikehdinnän Aallot-Suomalaisen ympäristöprotestin tilanneanalyysi uudella vuosituhanella (2006), missä hän haastatteli 20 ympäristöliikkeen keskeistä vaikuttajaa.

Samoin Esa Konttisen teos Ympäristökansalaisuuden kyläsepät (1999) toi näkökulmaa kansalaisaktivismiin erityisesti Suomen Luonnonsuojeluliiton piirissä.

Straniuksen haastateltavien viiteryhvät kattoivat huomattavan osan suomalaisesta ympäristöjärjestökentästä sekä osan eläinoikeusliikkeestä ja globalisaatiokriittisestä liikehdinnästä. Tämä teki tutkielmasta todella mielenkiintoisen.

Stranius (2006, 23) jaotteli tutkimuksessaan aallot seuraavasti:

- modernin ympäristötietoisuuden synty ja yhteiskunnallinen radikalismi (1967–1970)
- ympäristöliikehdinnän kukoistuskausi -vaihtoehtoinen elämäntapa ja vihreä liike (1979–1982)
- metsäaktivismi ja ympäristöliikehdinnän biologisoituminen (1987–1990)
- eläinoikeusaktivismi ja oikeudenmukaisuuskysymysten paluu (1995–1998)
- globalisaatiokriittinen liikehdintä ja aktivismin kansainvälistyminen (1999–2001).

Ympäristöteemaisten tapahtumien organisoimisesta kiinnostuneen kulttuurituottajan kannalta on hyödyllistä ymmärtää millaisina ympäristöliikkeen aallot ovat näyttäytyneet Suomalaisen ympäristöjärjestöjen toiminnassa ja millaisten asioiden puolesta ympäristönsuojelijat ovat aktivoituneet.

Miksi? Aattellisten tapahtumien tuottamisen motiivina on kulttuurielämyksen ja taide-
nautinnon ohella myös vaikuttaa yleisöön, herätellä tapahtumassa läsnä olevia ihmisiä ajattelemaan ja pohtimaan tapahtuman teemallista sisältöä.

Kulttuurituottajalla on huomattavasti vahvemmat eväät onnistua tapahtumaprojektissaan jos hänellä on käsitys ympäristöliikettä voimakkaasti kehittäneistä ilmiöistä Suomessa ja kansainvälisesti. Minkä ympäristöasian puolesta ihmiset ovat lähteneet aktiivisesti vaikuttamaan ja mitkä asiat kansalaisia ovat eniten motivoineet 1900-luvulta tämän vuosituhannen alkuun ympäristöliikkeen elinkaareissa?

Straniuksen (2006, 46-47) tutkimusaineiston analyysinä oli havaittavissa ympäristöliikkeen asteista hiipumista tällä vuosituhanella. ”Haastattelujen perusteella pitkän aktiivisen ympäristöpolitiikan jakson jälkeen on seurannut hiljaisempi kausi. Puhutaan jopa ”imperiumin vastaiskusta”, jossa kilpailukyky ja talouspolitiikka ajavat ympäristöasioiden yli. Tämä tarkoittaa muun muassa passiivista suhtautumista uusiin ympäristöongelmiin, ympäristöasioiden vähättelyä ja ympäristöhallinnon ”talvehtimisstrategiaa”, jolla viitataan aloitteellisuuden puutteeseen.

Opinnäytetyöni toiminnallisen osion EarthVoice tapahtuman tuotantoprosessissa vuosina 2010-2012 teimme kulttuurituottajina osittain saman havainnon yhdessä Suomen luonnonsuojeluliiton koordinaattorin Pirjo Itkosen kanssa mm. yritystukijoita Ilmastokriisiä käsitteleville konserteille hakiessamme. Talouspolitiikka ja talouskasvun turvaaminen ovat asioita jotka myös ainakin vuoden 2011 aikana näyttivät olevan laajan kiinnostuksen kohteena yhteiskunnassa. Yritystukijoita oli huomattavasti vaikeampi löytää ympäristöteemaiselle tapahtumalle kuin aiempina vuosina. Keskusteluissa ilmeni saman ilmiön koskevan myös laajemmin ympäristöjärjestöjen 2011-2012 varainhankintaa.

Näyttäisi siltä että Straniuksen 2006 vuoden tutkimuksesta - nykyhetkeen on edelleen tarvetta herätellä joukkoja osallistumaan ympäristön suojeluun. Passiivisuus ympäristöasioiden ympärillä näyttäisi olevan edelleenkin vallitseva olotila suurempia yhteiskunnallisia kerroksia ja ihmisryhmiä tarkasteltaessa.

Ympäristöpolitiikan aktiivisuuden hiipumisen syiksi Straniuksen tutkielmassa määriteltiin neljä tekijää, joista kulttuurituottajana omasta mielestäni kiinnostavin oli uusia jäseniä aktivistiriveihin innostavien tapahtumien osittainen jarruttaminen ympäristöhallinnon toimintaresurssien vähäisyydestä johtuen. Voimavarat ovat usein jo sidottuina vanhojen asioiden toteuttamiseen tai EU:ssa tehtyjen lupauten implementoimiseen. (Stranius 2006, 60)

Ympäristöjärjestöjen muututtua yhä ammattimaisemmiksi asiantuntijaverkostoiksi on perinteinen kansalaisjärjestönä toimiminen vaikeutunut. Järjestöissä on tapahtunut asteittaista etääntymistä kansalaisista.

Uusia jäseniä, erityisesti nuoria sukupolvia on aiempaa vaikeampaa sitouttaa järjestötoimintaan. Vaikeasti ymmärrettävät asiantuntijuutta vaativat ekologiset haasteet ja käsitteet latistavat tavallisen kansalaisen mielenkiintoa sitoutumiseen. Uusien toimijoiden voisi olla helpompi osallistua esimerkiksi konkreettiseen kenttätötoimintaan. Ympäristöjärjestöt kuitenkin tarvitsevat uutta jäsenkuntaa toimintansa jatkamiseen ja yhä etenevissä määrin myös medioiden huomiota ympäristöasioille.

Ammattimainen kulttuurituottaja voisi sulauttaa osaamisensa ympäristöjärjestöjen sisälle luoden uusia toimintamalleja perinteiseen valistamiseen ja auttaen mm. varainhankinnassa.

Esa Konttinen tuo esille teoksessaan ”Ympäristökansalaisuuden Kyläsepät” (1999) moraalisen uran käsitteen liittyen sosiaaliseen kollektiiviin. Moraalista uraa voidaan rakentaa vain yhteydessä muihin ihmisiin ja samaan projektiin osallistuvat jakavat keskenään yhteiset moraalisten arvostelmien, tunteiden ja motiivien integroidut asetelmat. (Konttinen 1999, 18-19)

Yhteisiä tavoitteita, keinoja ja toiminnanmuotoja kehitettäisiin luovassa kulttuurisessa symbolisaatiossa.

Ympäristöasioista kiinnostuneelle kulttuurituottajalle olisikin hyödyllistä muodostaa kiinteät suhteet keskeisten järjestöjen ydinaktivisteihin uudenlaisen ympäristön suojeiluun keskittyvän kulttuuriverkoston ja yhteisen kollektiivisen identiteetin vahvistamiseksi.

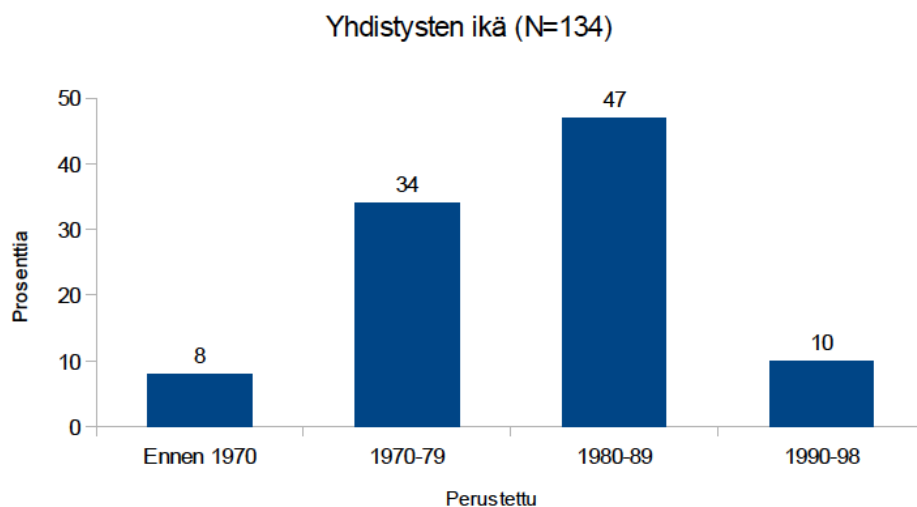
Suomessa 1970-luvulla syntyneille uusien ympäristöliikkeiden ryhmille oli luonteenomaista spontaanisuus, autenttisuus sekä pienryhmien autonomia ja roolien kierto.

Liikkeet hakivat subjektiivista kokemusta tiedostamismuotona vastakohtana tieteen rationaalisille keinoille. Konttisen mukaan Ympäristöliike ymmärtää itsensä ympäristön ääneksi yhteiskunnassa ja maailmassa jossa talousasiat ja hallinnolliset rutiinit syrjäyttävät elinkelpoisen ympäristön sekä ”hyvän elämän”. (Konttinen 1999, 24)

Uusien ympäristöliikkeiden syntyyn sisältyy luovuuden näkökulma aktiivisesta kansalaisuudesta kulttuuristen ulottuvuuksien työntyessä samalla keskiöön. Kulttuuristen normien, identiteetin ja sosiaalisten roolien uudelleenmäärittely on merkittävä osa kansalaisyhteiskunnan kehitystä. Kulttuurin mukaisesti tuotetaan ja säädellään kommunikaatiota verkostoyhteiskunnassa vaihtoehtoisia arvoja esittäen ja koodistoja kehittäen. (Konttinen 1999, 28)

Kulttuurista versoava luonto-teemainen taidekokemus altistaisi syvemmän sisäisen näkemyksemme muutokselle, jossa kohtaamme ympäröivän maailman toisenlaisesta näkökulmasta.

Konttinen tarkasteli tutkimuksessaan syvällisesti kansalaisten vapaaehtoista ympäristötoimintaa uusien yhteiskunnallisten liikkeiden näkökulmasta. Kohteena olivat Suomen luonnonsuojeluliiton 205 paikallisyhdistystä vuodelta 1998. Tutkimuksessa valottiin mm. paikallisyhdistysten toiminnan luonnetta ja sisältöä, toimintaverkostoja, sekä yhdistysten ydinaktivistien suhtautumista ulkoparlamentaarisiin toiminnan muotoihin. Lisäksi pohdittiin millaisia ovat soveliaan vaikuttamisen keinot ja mitkä keinot suljetaan ulkopuolelle järjestön toiminnasta. Mielenkiinnon kohteena olivat myös keitä ovat järjestötoimijat ja millaisia merkityksiä he toiminnalleen antavat? (Konttinen 1999, 10)

Taulukko 1. Suomen luonnonsuojeluliiton paikallisyhdistysten perustamisvuodet.

Oheisessa kaaviosta ilmenevät Suomen luonnonsuojeluliiton paikallisyhdistysten perustamisvuodet. Aktiivisin kausi sijoittuu vuosien 1970-1989 välille. 2000-lukua kohden aktiivisin aallon huippu vähenee. (Konttinen 1999, 45)

Suomen luonnonsuojeluliitto on jo vakiintunut ja vapaaehtoinen järjestö. Viralliset instituutiot pyytävät usein siltä asiantuntijalausuntoja ja ympäristöliikkeen näkökantoja. Liitto on edustettuna useissa virallisissa toimikunnissa ja komiteoissa. Vakiintuneissa järjestöissä uusien toimintatapojen jalkauttaminen onnistuu tuloksellisimmin ajan kanssa perusteellisten keskustelujen ja pohdinnan luotaamana.

Liiton paikallisyhdistysten toimintaympäristöä määrittelee oleellisesti mm. sijainti. Kaupunkitaajamat ovat fyysisenä sekä sosiaalisena ympäristönä erilaisia verrattuna maaseutuun. Myös ympäristöongelmat ovat erilaisia kaupungin ja populaatioltaan pienten asutuskeskusten välillä.

Ympäristöpoliittinen aktiivisuus yleisesti tarkasteltuna liittyy kiinteästi toimintaympäristön väestömäärään ja urbaaniuden asteeseen. (Kettunen 1998, 61-62, 94-95, 131)

Suuremmissa asutuskeskuksissa ympäristöjärjestöjen vaikutusmahdollisuudet ovat osittain pieniä paikkakuntia suuremmat. Valtarakenteet sekä vallankulttuuri ilmenevät usein kaupungeissa maaseudun perinteitä joustavampina.

Kulttuuritapahtumien tuotanto ei ole perinteisesti Suomen luonnonsuojeluliiton toiminnan keskiössä. Järjestö määrittelee tehtävikseen luonnon- ja ympäristönsuojelun edunvalvonnan, ympäristömuutosten valvonnan, valistuksen lehtien ja kirjojen muodossa, koulutustapahtumat, luonnonsuojelupiirien ja paikallisyhdistysten tukemisen sekä kotimaan ja kansainvälisen ympäristöasioiden koordinoimisen. (Suomen luonnonsuojeluliitto 2012.)

Oheinen taulukko ilmentää hyvin yhdistysten keskeiset toiminnanalueet toiminta-aktiivisuuden mukaan.

Taulukko 2. Suomen luonnonsuojeluliiton keskeiset toiminnanalueet toiminta-aktiivisuuden mukaan (Toimivat yhdistykset: hallitus kokoontunut 3-10 kertaa vuonna 1997. Erittäin aktiiviset yhdistykset: hallitus kokoontunut yli 10 kertaa vuonna 1997) (Konttinen 1999, 66)

Prosenttia yhdistyksistä harjoittanut toimintaa

	Kaikki yhdistykset N=141	Toimivat yhdistykset N=90	Erittäin aktiiviset yhdistykset N=13
Järjesti luontoretken	87%	100%	100%
Laati muistutuksen tai lausunnon	74%	89%	100%
Järjesti muun luontotapahtuman	55%	66%	77%
Järjesti luennon tai keskustelutilaisuuden	52%	68%	54%
Laati kannanoton tiedotusvälineille	50%	56%	77%
Teki selvityksen	23%	27%	23%
Keräsi nimiä vetoomukseen	14%	16%	31%
Järjesti mielenosoituksen	4%	3%	15%
Muu toiminta	41%	46%	62%

Eniten järjestettiin luontoretkeä sekä annettiin lausuntoja ja muistutuksia. Myös luontoon liittyvät tapahtumat, luennot, keskustelutilaisuudet sekä mediatiedottaminen ovat selkeästi yhdistysten perustoimintaan kuuluvia. Muu toiminta osio sisältää Konttisen mukaan mm. luontopolkujen rakentamista ja ylläpitoa, talkoiden, tavaroita kierrättävän vaihtotorien tai myyjäisten organisointia.

Luontotapahtuma on voinut perinteisesti sisältää esimerkiksi ympäristöyhdistyksen sekä Kamerakerhon yhteistyökuvion sisältäen luontokuvakurssin ja näyttelyn tai vaikkapa paikallisten Marttojen kanssa järjestetyn sienikurssin.

Ammattimaisesti tuotettuja isompia ympäristöaiheisia kulttuuritapahtumia sen sijaan voisi kaavioon perustuen selkeästi vielä ehdottaa lisättävän uudenlaisen volyymin ja imagon luomiseksi ympäristöasioille. Taide saattaisi luoda ympäristöongelmille uudet kasvot.

Poissa silmistä, poissa mielestä - näkyvyyttä ilmastokriisille

Maailmanlaajuisesti vaikuttavat ympäristöongelmat kuten ilmastokriisi eivät välttämättä Suomessa suoraan kosketa vielä tavallisen ihmisen arkea. Se ei ehkä vielä näy meidän jokapäiväisessä elämässämme, mutta tieteellisesti ottaen se on jo todellisuutta ja ihmiskunta myös kotimaassa kokee sen tuntuvammat seuraukset parin vuosikymmenen viiveellä.

Käynnissä oleva ilmastomuutos on seurausta ihmisen omasta toiminnasta. Sen vaikutukset maapallolle ovat saavuttamassa mittasuhteet missä nykyaikaa kuvataankin maailmanhistoriassa antroposeeniksi, ihmisten aikakaudeksi. Maapallolla on alka-massa uusi, luontaisesta poikkeava kehityskulku.

Ilmastomuutos on liian äkillinen ja voimakas, jotta luonto pystyisi muutoksiin kunnolla sopeutumaan. Ilmakehämme toimii kuten kasvihuone. Siinä olevat kaasut päästävät läpi auringon säteet, mutta estävät osaa lämmöstä karkaamasta takaisin avaruuteen. Tämä ainutlaatuinen kasvihuoneilmiö mahdollistaa elämän maapallolla. Ihmisen toiminnan seurauksena lämmön karkaamista estävät kaasut lisääntyvät kuitenkin jatkuvasti, koska ihmiskunta tuottaa valtavia määriä kasvihuonekaasuja kuten hiilidioksidia.

Päästöjen kasvun seurauksena kasvihuoneilmiö voimistuu ja ilmasto muuttuu. Ilmastomuutoksen seurauksena ilmasto lämpenee ja ääri-ilmiöt kuten myrskyt, tulvat ja metsäpalot yleistyvät. Mikäli päästöt jatkuvat nykyisellä tasolla, kohoaa keskilämpötila 4 °C – astetta vuoteen 2100 mennessä (WWF 2012).

Ilmasto muuttuu nopeasti, luonto hitaasti. Jos mitään ei tehdä, vauhti tulee vain kiihtymään. Mikäli maailman keskilämpötila nousee 2–3 astetta tällä vuosisadalla, arviolta 20–30 % maailman eliölajeista katoaa. Sopeutumista hankaloittaa se, että ihminen on vähentänyt ja heikentänyt ”ilmastopakolaisille” sopivia elinympäristöjä. Paikoin lajien lukumäärä saattaa kasvaa, mutta useille uhanalaisille lajeille muutokset ovat jo nyt kohtalokkaita (Suomen luonnonsuojeluliitto 2012).

Ilmastomuutoksen vaikutukset yhteiskuntaan ja luonnonympäristöön riippuvat muutosten suuruudesta ja nopeudesta sekä herkkyydestä ilmastotekijöille. Suomessa kasvillisuusvyöhykkeet vetäytyvät kohti pohjoista, tulvariskit sekä metsä- ja maatalouden toimintaedellytykset muuttuvat. Merkittäviä vaikutuksia työntyy Suomeen maailmantalouden ja kansainvälisen politiikan kautta. Maailmanlaajuisesti haitalliset vaikutukset ovat selvästi suuremmat kuin hyödyt (Ilmatieteen laitos 2012).

Tutkijoiden mukaan maapallon keskilämpötila tulee nousemaan ihmiskunnan toimien johdosta vuoteen 2100 mennessä todennäköisesti usealla celsiusasteella jatkaen nousuaan useita vuosisatoja. Nykyisellä kehityksellä ilmakehän kasvihuonekaasujen pitoisuus tulisi lähes kolminkertaistumaan nykyisestä.

Jos muutokset näkyvät ja tuntuvat vielä vähäisiltä, onkin helpompi ryhtyä toimiin luonnonsuojelun puolesta esimerkiksi oman kodin lähelle suunnitellun kaatopaikan tai perintömetsän avohakkuiden ehkäisemiseksi. Medioissa esiintyy edelleen näkökantoja joissa ilmaston tilaa ja nykyistä kehitystä ei koeta ongelmaksi.

Muutoksen seuraukset ovat sitä suurempia mitä pidemmälle annamme muutoksen edetä. Siksi muutosta on hillittävä. Ihmisten herättely ilmastokysymysten äärelle ja tempaukset ilmaston muutoksen ehkäisemiseksi ovat juuri nyt tarpeen.

Mitä ratkaisuja kulttuurilla ja kulttuurituotannoilla olisi tarjota ongelmien ratkaisemiseksi?

Miten tuoda näkyväksi tavalliselle Matti Meikäläiselle ilmastokriisin seuraukset juuri hänen elämässään? Tässäpä haastetta, mutta kulttuurituottajathan ne juuri tuotannoissaan visualisoivat ja organisoivat todentuntuisia illuusioita ihmisen kaikille aisteille taiteen eri muodoin.

Ympäristökatastrofit lisäävät tutkimusten mukaan ihmisten aktiivisuutta sekä mobiiloivat ja elävöittävät ympäristöliikettä vahvasti eteenpäin.

1.3 Kulttuurituottajien ja ympäristöjärjestöjen välinen yhteistyö

Ehkäpä kulttuurituottaja voisi omalla osaamisellaan ja ammattitaidollaan - intohimon palolla loihtia positiivisella latauksella katastrofin ainekset näyttämölle, katuteatteriin, elokuvakankaalle, radioaalloille, televisioon, internetiin, oopperaan, levyjulkaisuun, kirjakustantamoon, maalauskaalle tai vaikkapa catering palveluihin sellaisella voimalla että heräisimme passiivisesta ruususen unesta aktiivisten valintojen eteen.

Positiivista muutosvoimaa ja äänekästä rintamaa tarvitaan uusien asioiden herättelijöinä ja painoarvon antajana ympäristöliikkeelle.

Globaalisti pelkkä teknologinen muutos tuskin riittää lopulliseksi ratkaisuksi. Tarvitaan myös laajempaa kulttuurin perustuvaa elämäntapojen muutosta. Muutoksen toteuttaminen vaatii meiltä lähivuosina ja -vuosikymmeninä lujaa tahtoa, oikeaa asennetta ja työtä. Kulttuurien kirjo voi toimia siltana ja voimauttajana sekä ympäristöjärjestöjen viestille että meille kaikille valintojen edessä oleville.

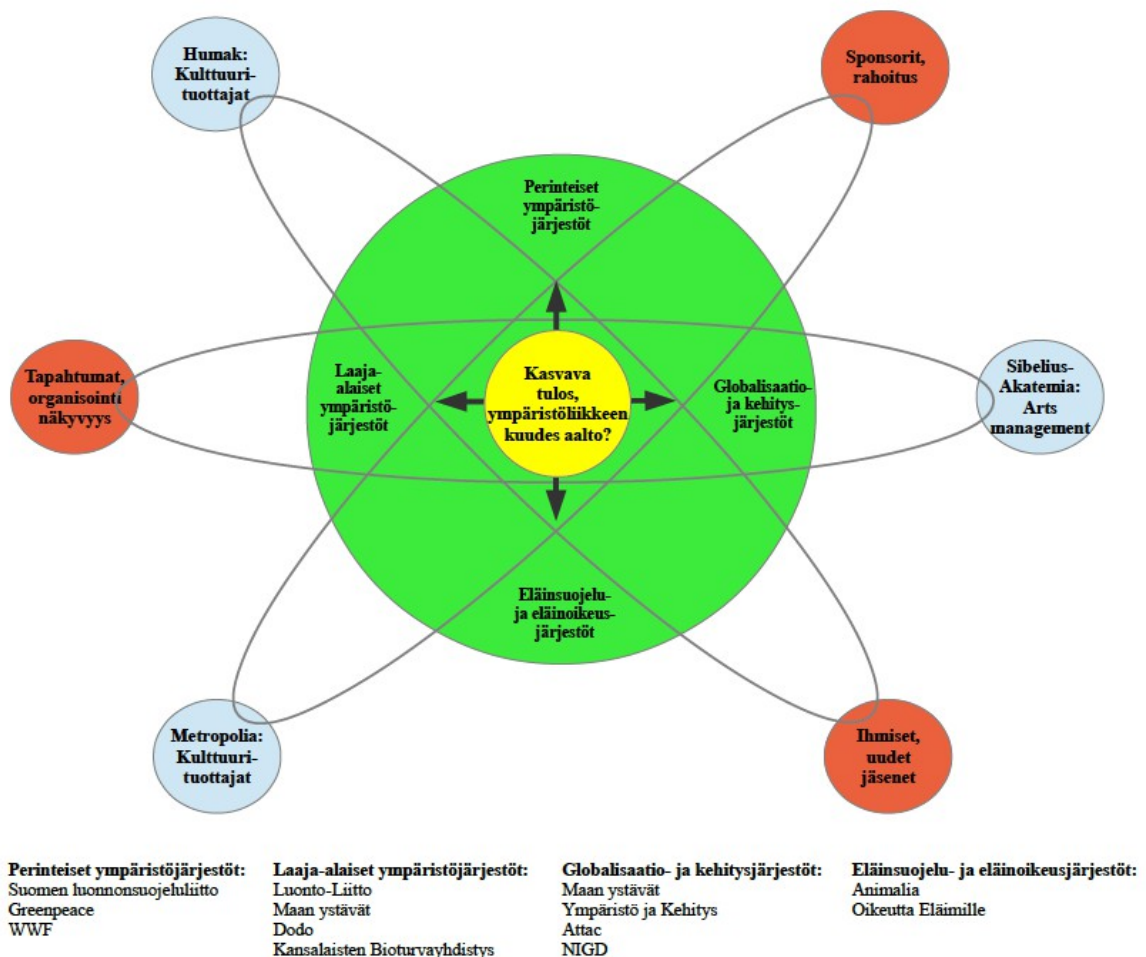
Luontoon ja ympäristöön suuntautuneen paikallisen kansalaisyhteiskunnan ydinverkosto rakentuu Suomen luonnonsuojeluliiton ja sen paikallisyhdistysten kautta perinteisesti seuraavasti: 1) SLL:n paikallisyhdistyksistä ja piirijärjestöistä 2) muista paikallisista luontoyhdistyksistä 3) asukasyhdistyksistä. Yhteistoimintaverkoston osuus heille on noin 70%.

Täydentäjinä vaikuttavat myös muut paikallisyhdistykset, kotiseutuyhdistykset, 4h-yhdistykset, Martat, Mannerheimin lastensuojeluliiton yhdistykset, Kamerakerhot, Suomen ladun paikallisyhdistykset, eräät Partioyhdistykset, Lionsit, Metsänhoitoyhdistykset ja Seurakunnat. Ydin- ja täydentäjäsektorin rajat ovat joustavia toisiaan vahvistavia. (Konttinen 1999, 81-82)

Suomen kansainvälisten ympäristöjärjestöjen toiminnasta kyllä löytyy laajempaakin yhteistyötä taiteilijoiden ja kulttuuriväen kanssa mm. WWF:n ”Save The Baltic Sea” Festivaalin 2012 myötä jossa järjestö teki yhteistyötä mm. Sibelius-akatemian ja Ylen kanssa sekä vuotuisen EarthHour tapahtuman kanssa missä kotimaiset tunnetut ar-

tistit toimivat WWF:n ympäristölähettiläinä. Samoin Greenpeace järjestö sekä Animalia ovat tehneet mm. verkkosivuillaan yhteistyötä tunnettujen taiteilijoiden kanssa jotka antavat äänensä ja kasvonsa kampanjoiden käyttöön.

Kulttuuritoiminta yhteistyötä eri toimijoiden välillä voisi silti vielä kasvattaa esimerkiksi laajemman valtakunnallisen hankkeen muodossa resursseja lisäten. Oheisen ”kulttuuriatomi”-kaavion avulla selkeytän ajatustani yhteistyöideasta kulttuurituottajien ja ympäristöliikkeessä toimivien välillä. Järjestöt valitsin Leo Straniuksen tutkimuksen jaotteluun perustuen. Ydin loistaa atomin rakenteen mukaan varaukseltaan positiivisena. (Stranius, 97)

Kuvio 2. Kulttuuriatomi - yhteistyöidea kulttuurituottajien ja ympäristöliikkeessä toimivien välillä.

Esimerkiksi Humanistisesta ammattikorkeakoulusta ja Metropoliasta valmistuvilla kulttuurituottajilla olisi myös vahvaa potentiaalia tarjota oman alansa koulutuksen puolesta ajankohtaista ”kenttätietoa”, näkemystä ja kenties jo kokemustakin uudenlaisten rahoituskanavien hankkimisesta erilaisille ympäristötapahtumille. Uusia varainhankintamalleja olisi haastavaa suunnitella ympäristöjärjestöjen perinteisempiä lähteitä tukemaan. Kulttuurituottajalla on monipuolisesti erilaisten tapahtumien organisoimiseen tarvittava tieto sekä taito. Tuottaja on tottunut suunnittelemaan tehokkaasti budjetin tulot contra kulut - taiteellisesta laadusta tinkimättä ja hyvään tulokseen pyrkien.

Humakin aikuisopiskelijana olen huomannut että talossa on monia jo työelämässä aktiivisen uran tehneitä aikuisopiskelijoita, joilla on usean vuoden kokemusta projekti-johtamisesta, taiteen aloilla työskentelystä, medioista ja viestinnästä sekä itsenäisestä yrittäjyydestä. Ympäristöliike voisi saavuttaa kulttuurituottajien avulla laajempaa muutosvoimaa luovien, yllätyksellisten tapahtumien ja elämysten myötä, jolloin kenties perinteisestä ympäristövaikuttamisesta kiinnostuneita nuoria tai eri ikäluokkia saataisiin rekrytoitua mukaan järjestötoimintaan.

Tämä voisi olla luonteva kehityksen suunta jos yksi ympäristöliikkeen olennainen tehtävä konfliktinäkökulmasta onkin erilaisten ajatusten ja mahdollisuuksien tarjoaminen ihmisille. Tästä näkökulmasta katsottuna ympäristöliike on siirtymässä vallankumouksen etujoukosta yhteiskunnallisen muutoksen palveluorganisaatioksi.

Olennainen osa ympäristöjärjestöjen toimenkuvasta koostuu lainsäädäntöön vaikuttamisesta ja päättäjien lobbaamisesta. Erityisesti perinteisillä institutionalisoituneilla järjestöillä näyttää merkittävän toiminta keskittyvän asiantuntijalausuntojen antamiseen, osallistumiseen ympäristöasioista päättäviin lautakuntiin ja ympäristöpolitiikkaan. (Stranius 2006, 64)

Tämänkaltaisen ammattimaisen perusvaikuttamisen lisäksi uusien innovatiivisten ympäristötapahotumien tai jäsenhankinta tempauksien suunnitteluun ja toteuttamiseen ei välttämättä riitä resursseja.

Kulttuurituottaja joka tuntee taiteen eri osa-alueet ja on perehtynyt myös erilaisiin ruokakulttuureihin sekä catering-järjestelyihin, tuntee artisteja ja ennen kaikkea omaa intoa yleisötapahotumien tuotantoon, voisi tuoda piristysruiskeen sekä uusia tuulia järjestöjen ydintoimintaan. Ympäristöliikkeen työhön liittyy olennaisesti toimiva ja aktiivinen medianäkyvyys. Tähän löytyisi myös kulttuurituottajilta ihan uudenlaistakin verkostoa, kontakteja sekä tietotaitoa.

Kulttuurituottaja voisi ympäristöjärjestöissä parhaimmillaan toimiakin uudenlaisena innovatiivisena ydinaktivistina tuoden oman panoksensa kulttuurin asiantuntijana järjestön käyttöön. Faktatiedon, ympäristöasiantuntijalausuntojen ym. perinteisempään vaikuttamiseen jäisi tällöin järjestöjen muille työntekijöille enemmän resursseja.

Potentiaalia löytyisi varmasti myös kulttuurituotantoverkostojen laajemmasta soluttautumisesta ympäristöjärjestöihin ja päinvastoin. Humanistisella Ammattikorkeakoulun, Metropolian ja Sibelius-akatemian kaltaisilla suurilla korkeakouluverkostoilla on suuret voimavarat sekä laajat kontaktit ja sidosryhmät.

Mikäli kulttuurialan opiskelijoita rekrytoitaisiin esimerkiksi erilaisten koulujen ja ympäristöjärjestöjen välisillä vakituisilla vuosiprojekteilla järjestöjen sisälle vaikuttamaan erilaisiin kampanjoihin ja ideoimaan yhteiseen aivoriiheeseen, sulautuisivat myös nämä kulttuurialan laajat opiskelijaverkostot kätevästi sekä yksittäisten ympäristöjärjestöjen että laajemman liikkeen toimintaa voimauttamaan.

Tämän hetken ilmiönä näkyisi myös olevan suuntauksena ympäristöprotestien muuttunut luonne jossa suositaan projektiluontoista kansalaistoimintaa perustuen yksittäisiin kampanjoihin, tempauksiin tai tukitoimintaan. Voidaan puhua myös ”ostoskoriakti-

vismista” tai ”reppuaktivisteista”, jotka matkaavat projektista toiseen eräänlaisina ”jet-set”-aktivisteina. (Stranius 2006, 124)

Kansalaisliikehdintää innoittaakin nyt laajemmin yksilöllinen toiminta. Ei haluta sitoutua yhteen suureen aatteeseen tai yksittäiseen järjestöön. Kulttuurituottajat olisivat luontevia valintoja monitahoisten projektien koordinaattoreina ja organisoijina koulutuksensa puolesta sekä luovien alojen innovatiivisina monitoimiosaaajina.

Ympäristöjärjestöjen perinteisiin on aina toki kuulunut myös tapahtumien järjestäminen. Hyviä muita esimerkkejä ajan aalloilla surffaavista uusista järjestötoiminnan muodoista ovatkin Kadunvaltauksset - Reclaim The Street -ilmaistapahtumat jossa mielenosoitus on yhdistetty vapaa-ajan viettoon taiteen, musiikin, napostelun ja informaation jakamiseen. Samoin ”Autoton päivä” ja ”Älä osta mitään” -päivä ovat laajentuneet ympäristöaktivistien jokavuotisiksi valtakunnallisiksi teemapäiviksi joista myös mediat ovat laajalti tiedottaneet. (Stranius 2006, 44-45)

Silti uskoisin että kulttuurialan ammattilaiset voisivat tuoda omalla panoksellaan lisää uudenlaista ja tuoretta osaamista ympäristöliikkeen käyttöön. Samalla vapautuisi lisäresursseja ja työvoimaa perinteisempäänkin ympäristöjärjestövaikuttamiseen.

Miten paljon kulttuurituottajien tarjoamaa potentiaalia on sitten jo hyödynnetty ympäristöjärjestöissä? Tämä vaatisi varmaankin laajempaa ja yksityiskohtaisempaa tutkimusta, otantaa Suomen järjestökentästä. Ehkäpä joitain yksittäisiä kulttuurituottajia on työllistynyt ympäristöjärjestöjen sisälle? Luultavimmin heitä löytyy erilaisten yksittäisten projektien yhteyksistä. Laajemmasta ja vakiintuneeseen yhteistyöhön tähtäävästä toiminnasta ainakin näyttää löytyvän vielä verrattain vähän informaatiota tai aloitteita. Suurin voimahan saataisiin käyttöön juuri jonkinlaisen pidemmän yhteistyöprojektin kautta jonka kesto olisi vähintäänkin muutamia vuosia.

Kehityspalveluyhteistyön parista kulttuurituottajia sen sijaan varmasti löytyy enemmän, mm. Nenäpäivä-tapahtuma, Kepan mahdollisuuksien torin formaatti sekä Maailma kylässä -tapahtuma. Maailma kylässä -tapahtumassa ympäristöjärjestötkin ovat vuotuisesti mukana omin esittelypöydin.

Kulttuurituottajat voisivat etsiä myös aivan uudenlaisia foorumeita ympäristöjärjestöille joissa näkyä ja harjoittaa mm. jäsenkampanjointia. Kiinnostavia kohteita voisivat olla esimerkiksi erilaiset messut ja taiteiden alueilla järjestettävät tapahtumat.

Villinä heittona yhteistyötä esimerkiksi uhanalaisten lajien suojelussa voisi kehittää vaikkapa valtakunnallisessa tanssitapahtumassa Arktiset Askeleet joka järjestetään vuosittain Oulussa. Valtakunnallisessa katselmuksessa on keskitytty joka toinen vuosi lastentanssiin ja joka toinen vuosi peruskoulun seitsemäsluokkalaisten ja sitä vanhempien tanssiin. (Arktiset Askeleet 2012.)

Saimaan Norpan tai vastaavasti uhanalaisten suurpetojen suojeluviestiä voisi tuoda luovasti esille tämänkaltaisten tapahtumien yhteydessä. Tai sitten vain innostaa lapsia ja nuoria mukaan antoisaan luontoharrastukseen, mainostaa kesäleirejä ja suden tassun jälkien jännittävää bongausta Luonto-Liiton Susihiihdoissa. Arktiset Askeleet-han viihteellisesti sulautuisivat eläinten jälkien seuraamiseen?

1.4 Ympäristöasenteiden vaikutus ihmisten toimintaan ja kulttuuritoimijoihin

Länsimainen asennoituminen ympäristöön voidaan jaotella kolmeen lajiin, jolloin arvoja liitetään joko ihmisiin, tekniikkaan ja talouteen tai luontoon. Ympäristöfilosofi Leena Vilka (2003) käsittelee julkaisussaan vastuutamme luonnosta, eläimistä ja tulevista sukupolvista kolmijaotteluun pohjautuen.

Ihmiskeskeisessä ympäristöasenteessa luontoa ja eläimiä ei ajatella moraalisesti huomioon otettavina olentoina. Tällöin ihmisen vastuu teoistaan rajoittuu vain toiseen ihmiseen. Luonnon arvo määräytyy ihmisten tarpeita myötäillen. Ihmiskeskeisen ympäristöasenteen omaavalle henkilölle luonnon vahingoittaminen on perusteltua kiel-tää mikäli se tuottaa vahinkoa ihmisille tai rikkoo muiden ihmisten oikeuksia nauttia puhtaasta luonnosta.

Ympäristön tuhoaminen on luontevaa jatkoa tällaiselle asennoitumiselle.

Tekniikkakeskeisessä asenteessa luonto nähdään raaka-aineena ja välineenä ihmi-sen päämäärien saavuttamiseksi. Luonto nähdään käytettävänä ja hoidettavana re-surssina. Luonto on ihmisen palveluksessa ja sen tehokas käyttäminen edellyttää sen muokkaamista ihmisen toimiessa hallitsijan roolissa. Luontoa tarkastellaan luon-nonlakien kautta ja muutetaan teknologialla. Luontoa ja eläimiä välineellistetään ja käyttöarvoja mitataan. Ympäristöongelmat yritetään ratkaista teknisillä puhdistus- ja kierrätysmenetelmillä tai ympäristömyötäisellä valmistustekniikalla.

Luontokeskeinen ympäristöasenne kunnioittaa luonnon itseisarvoa. Luonnon ja eri la-jien hyvinvointi otetaan huomioon joko yksilöinä tai kokonaisina ekosysteemeinä. Kai-killä elävillä olennoilla on suora itseisarvo, joka ansaitsee kunnioituksen. Ihmisten tu-lisi olla velvollisia suojelemaan ja edistämään luonnonvaraisten kasvien ja eläinten hyvinvointia niiden itsensä vuoksi koska olemme maailman ekosysteemissä saman-arvoisia ja tasavertaisia. Ihminen ei olekaan luomakunnan etuoikeutettu diktaattori vaan realistisesti vain osanen luontoa. Ympäristöasenteiden kolmijaoissa on havaitta-vissa keskinäisiä sulautumia. (Vilkkä 2003.)

Luontokeskeinen asennoituminen sopii parhaiten ympäristöjärjestöjen toimintaan jo-hon myös kulttuurituottajan eettisen ohjeistuksen tulisi perustua mikäli halutaan orga-nisoida katu-uskottavasti ympäristövastuullisia tapahtumia ja projekteja.

Jonathan Safran Foer (2011) herätti kansainvälisesti suuria tunteita teoksellaan Eläinten Syömisestä. Hän selvitti kolmen vuoden ajan, miten ihmisen syötäväksi tarjottavia eläimiä kohdellaan ja mitkä ovat epäeettisen ruokateollisuuden vaikutukset ympäristöllemme. Kirjan ydinsanomaksi muodostuu hätkähdyttävä faktoihin perustuva kuva tehomaaatalouden julmuudesta, missä etiikalla ja moraalilla ei ole sijaa. Tehotuotettu ruoka on myös syöjälleen terveysriski. Teoksen luettua voisi selkeästi ajatella suurimman osan maailman ihmisistä joko tiedostaen tai tietämättään omaavan hyvinvinkin ihmiskeskeisen ympäristöasenteen. Tieto lisää tuskaa, mutta vastaavasti toimii impulssina muutokselle. Kuluttajien kasvava kiinnostus ruuan alkuperään voi jossain vaiheessa saada kansalaiset nousemaan myös ruokafirmoja sekä tehotuotanto teollisuutta vastaan. Suomessa kirjaa välittää mm. Animalia järjestö.

Mitä eettinen ruokatuotanto sitten merkitsee kulttuurituottajan kannalta? Reilun kulttuurin käsitettä joka ulottuu myös catering-palveluihin. Tapahtumia voi tuottaa monella eri konseptilla, mutta tänä päivänä eettinen tiedostaminen ja etiikan käytännön toteuttaminen tuotannoissa luo vankan pohjan kulttuuribisnekselle.

Käytännössä tämä merkitsisi sitä että tuottajan kannattaisi esimerkiksi tapahtuman kahvitusta tai catering-palveluja suunnitellessaan selvittää Reilun Kaupan, luomutuotteiden sekä lähiruoan saatavuus tapahtumaan. Reilun Kaupan kahvit ja teet lienevät jo yleisesti hyvinkin helposti saatavilla ja esimerkiksi monien hyvin varusteltujen tiloja vuokraavien konserttitalojen väliaikatarjoilun valikoimasta on jo suoraan tilattavissa eettisiä tuotteita omaan tapahtumaan.

Pääkaupunkiseudulla on useita eettisiä catering-palveluja tarjoavia yrityksiä, mm. Namomellon, käyttäen pelkästään luomuraaka-aineita valmistusprosessissa, yrityksen kertomana vähintään 96 prosentin verran. Tarjonta koostuu lähinnä kasviruoasta. (Namomellon Catering 2012.)

Nordic Food tarjoaa korkeatasoisia palveluja käyttäen luomu- ja lähiruokaa erikoistumisalueenaan tasokkaat ja vaativat edustustilaisuudet sekä juhlat. Yritys tarjoaa asiakkailleen mahdollisuuden nauttia pohjoismaisesta eksotiikasta ja herkullisesta ruoasta sesongin parhaista raaka-aineista. Listaan sisältyy pohjoisen metsien omia superfoodeja ja lihatuotteet ovat puhtaasti villiriistaa tai kalaa. keittiömestari Jaakko Lötjösen referensseihin sisältyvät mm. keittiöpäällikkyudet Kiasmassa, Kämpissä ja Hilton Airportissa sekä Suomen Iso-Britannian suurlähettilään Pertti Salolaisen edustuskokin pesti. (Nordic Food 2012.)

Labby Catering esittäytyy luomu-, lähi- ja kausiruokakeittiöiden edelläkävijänä. Yritys on syntynyt biodynaamisen puutarhatoiminnan jatkumona. Lähtökohtanaan aidot, luonnonmukaisesti ja eettisesti tuotetut raaka-aineet. Erikoisuutena ovat yksinkertaiset mutta kekseliäät kokonaisuudet perinteisiin välimeren keittiöihin nojaten. Tarjoilu perustuu vahvasti kausien saatavuuteen. Alkukesällä pääroolissa ovat villivihannekset. Koko kasvukauden ajan runsaasti yrttejä, syötäviä kukkia ja ainutlaatuisia salaattisekoituksia.

Tarjoilun keskiössä ovat kasvikset mutta myös labbyn hereford- luomunaudanlihaa ja lähitilan onnellista lammasta käytetään, samoin villiä kalaa paikallisilta kalastajilta. Katukeittiöpalveluita tarjotaan mm. Faces-festivaaleilla, Hämeenlinnan keskiaikamarkkinoilla sekä taiteiden yössä Helsingin Rautatientorilla. (Labby Catering 2012.)

Internetiä tarkastelemalla löytyykin siis jo monia eettisesti kestäviä ruokapalveluiden tarjoajia joiden kanssa kulttuurituottaja voi halutessaan verkottua.

1.5 Reilun kulttuurin käsitteen ulottuvuudet ympäristönsuojeluun

Kulttuuripolitiikan etiikkaa kuvataan yleisesti reilun kulttuurin käsitteellä. Reilu kulttuuri merkitsee kulttuuristen oikeuksien toteutumista ja osallisuutta kulttuuriseen merkityksen antoon ikään, sukupuoleen, vähemmistöasemaan, kieleen, vammaisuuteen, etniseen, uskonnolliseen tai kulttuuriseen taustaan katsomatta. Globalisaatiokehityksen myötä eettisten menettelytapojen merkityksen pohdinta on korostunut ja kysymys globaalin etiikan mahdollisuudesta noussut esiin. (Koivunen & Marsio 2006, 15)

Kulttuuriministeri Tanja Saarela käynnisti huhtikuussa 2005 Kulttuuripolitiikan etiikka-projektin, jonka tarkoituksena oli kartoittaa kulttuuripolitiikan etiikkaa ja eettisiä ulottuvuuksia kulttuurisista oikeuksista lähtien sekä muotoilla kulttuuripolitiikan etiikan ja eettisen arvioinnin välineiden suuntaviivoja. Opetusministeriön neuvotteleva virkamies Hannele Koivunen sai tehtäväkseen kartoittaa kulttuuripolitiikan etiikkaan liittyvää tietoa, analysoida kulttuuripolitiikan eettisiä ulottuvuuksia ja niihin liittyviä käsitteitä sekä tehdä kulttuurihallinnon eettisen ulottuvuuden huomioon ottamiseen liittyviä toimenpide ehdotuksia.

Musiikin maisteri Leena Marsio kokosi korkeakouluharjoittelijana ja projektisihteerinä Reilu kulttuuri -teoksen pohja-aineiston, organisoï Reilu kulttuuri -seminaarin sekä hoiti yhteyksiä aiheeseen liittyviin kansainvälisiin toimijoihin. Julkaisun sisältö syntyi Hannele Koivusen ja Leena Marsion yhteistyönä (2006). Kulttuuripolitiikan etiikka-projektissa toteutettiin kaksi vaihetta:

- A) Toiminallinen osio: Reilu kulttuuri -seminaari 8.2.2006 Säätytalolla sekä
- B) Reilu kulttuuri –julkaisu syksyllä 2006.

Reilu kulttuuri -seminaariin (OPM 8.2.2006) kutsuttiin laajasti taiteen ja kulttuurin toimijoita ja tutkijoita. Seminaarissa esiteltiin opetusministeriön aloite kulttuuripolitiikan eettisen ulottuvuuden projektiksi. Annamari Laaksonen (Interarts Foundation, Barce-

lona) kertoi kulttuuristen oikeuksien kansainvälisestä kontekstista ja Arne Wessberg (Euroopan yleisradioliitto EBU) puhui sivistyksestä ja tiedosta perusoikeutena media-maailmassa. Syventävänä osana olivat YLEn Voimala -ohjelman keskustelut, joissa käsiteltiin kulttuurin kuvaa Suomessa menestyjien ja köyhien näkökulmista sekä kulttuurituotantoa Suomessa julkisuuden, tuotteistamisen ja luovuuden näkökulmista. Suosio oli valtaisa.

Työryhmältä (Hannele Koivunen ja Leena Marsio) tilattiin raportti Kulttuuripolitiikan eettisen tarkastelun kehittämiseksi. Laajan aineiston myötä päädyttiin julkaisunmuodon suhteen käytännölliseen ratkaisuun. Raportissa esiteltiin tiivistettynä ja selkeästi reilun kulttuurin tärkeimmät ulottuvuudet ja näkökulmat sekä esitettiin ja määriteltiin keskeiset jatkotoimet. Päämääränä lähinnä tärkeiden reilun kulttuurin näkökulmien avaaminen keskustelua ja jatkotyötä varten. Kaikki Reilu kulttuuri -seminaarin puheenvuorot, näkökulmat ja kommentit, merkittävien tahojen kanssa käydyt keskustelut sekä mm. Yrkeshögskolan Västnylandin opiskelijoiden analyysit olivat raportin keskeistä aineistoa.

Apua saatiin myös kansainvälisiltä ja kotimaisilta asiantuntijoilta ja vaikuttajilta. Taideteen keskustoimikunnan avulla lähetettiin IFACCA:n (Taideneuvostojen Maailmanliitto) kautta kulttuuripolitiikan etiikkaa koskeva kysely, tavoittaen kulttuuripolitiikan toimijoita 50 eri maasta.

Vastausten synteesi tiivistettynä: Suomen aloittamaa kulttuuripolitiikan etiikkaa koskevaa tutkimusta ja työtä pidetään hyvin tarpeellisena ja ajankohtaisena eri puolilla maailmaa. Tiivistä jatkoa ja yhteistyötä toivottiin. (Koivunen & Marsio 2006)

Ulottuvuuksia ja suuntaviivoja kartoitettiin analysoimalla kulttuuripoliittisia ja kulttuuripolitiikkaan liittyviä dokumentteja (sopimukset, julistukset, lainsäädäntö, hallitusohjelmat, strategiat ja normit sekä hallintokäytännöt). Tekstianalyyseissä lähdettiin liikkeel-

le kansainväliseltä tasolta ihmisoikeuksista, Unescon ja muiden YK:n erityisjärjestöjen, EU:n ja Euroopan neuvoston julistuksista, sopimuksista ja ohjelmista. Suomen tasolla analysoitiin lainsäädäntöä, hallitusohjelmaa ja opetusministeriön strategioita sekä sen alaisen hallinnon toimialaan liittyviä eettisiä ohjeita.

Kulttuuripolitiikan etiikkaan liittyviä kansainvälisiä ja eri valtioiden aloitteita huomattiin olevan jo useita. Raportit ja ohjelmajulistukset sivusivat eettisiä teemoja 1990-luvulla. Kansainvälisten kulttuuripolitiikan etiikan mittaamisen kehittämiseksi on tehty useita aloitteita ja arviointivälineiden kehittämisen lähtökohdiksi löydettiin jo olemassa olevia tutkimuksia.

Erilaisten normien ohella aihetta tarkasteltiin kulttuuripolitiikan etiikan kipupisteiden tai vastakkaisten intressien näkökulmasta kulttuuripolitiikan eri alueilta. Jännitteitä alttuismin ja egoismin, universaaliuden ja paikallisuuden välillä löydettiin mm. sananvapauden ja lasten suojelun, itseilmaisun ja yksityisyyden suojan, tekijän ja tuottajan tai managerin intresseissä - henkisen omaisuuden reiluihin sopimuksiin ja korvauksiin liittyen sekä markkinalähtöisyydestä tai taiteen itseisarvon korostamisesta. Julkaisussa kuvattiin eettisyyttä yleisesti pyrkimyksenä hyvään elämään.

Reilun kulttuurin käsitettä olisi perusteltua laajentaa syvemmin ja kattavammin myös suoraan ympäristön suojelun piiriin sekä ympäristöliikkeen arvoista kumpuavaksi. Tulevaisuuden suunnan ratkaisevia käsitteitä ovat ympäristövastuullisuus sekä kestävä kehitys, vastuu planeetastamme ja sen eri eliölajeista. Ympäristövastuulliset teot vaikuttavat suoraan myös maailmanlaajuisiin ihmisoikeuksiin ja niiden toteutumiseen tai toteuttamatta jättämiseen.

Ympäristöongelmat vaikuttavat suoraan ihmisten elinolosuhteisiin ja arjessa selviämiseen. YK:n väestörahasito UNFPA:n väestöraportissa todetaan mm. että ympäristöongelmista erityisesti ilmastonmuutos iskee naisiin erityisen lujasti, koska naisia on

maailman köyhimpien ihmisten joukossa miehiä enemmän – ja köyhimpiin ilmastonmuutos vaikuttaa eniten. Naisten ansaitsemismahdollisuudet ovat miehiä heikommat hoitaen perheen ja lapset miehiä useammin. Naiset tekevät suurimman osan maataloustöistä ja siten tuottavat 60–80 prosenttia kehitysmaiden ruuasta. Kun ilmastonmuutos etenee ja kuivuus ja rankkasateet iskevät maatalouteen, naiset ja lapset kärsivät ensimmäisenä.

Ongelmana on väestödynamiikan todellisten vaikutusten arvioiminen ilmaston muuttuessa. Esimerkiksi arviot tulevasta ilmastopakolaisten määrästä vaihtelevat 50 miljoonasta jopa miljardiin ihmiseen. (Ulkoasiainministeriö 2012.)

Huomioiden ympäristöongelmien suorat vakavat vaikutukset ihmisten elämässä, olisi perusteltua laajentaa reilun kulttuurin fokusta sekä ”hyvinvointia kulttuurista” -ajattelua yhteistyössä eri ympäristöjärjestöjen kanssa hankkeiksi missä ympäristönsuojelu olisi ensisijaisessa asemassa.

Ympäristöjärjestöt ovat erittäin hyviä ja perusteltuja yhteistyötahoja, aktiivijäseninään luonnonsuojelulle omistautuneita biologeja, tutkijoita sekä esimerkiksi ilmastotieteen asiantuntijoita. Järjestöt omaavat myös ajankohtaisen ja merkittävän kenttätiedon ympäristöongelmista osaten myös esitellä ja kehittää ongelmien ratkaisumalleja.

Keskeisiä päätöksentekijöitä energiaratkaisuissa ovat myös yritykset ja kuluttajat.

Kulttuurituotantojen synergiaassa olisi mahdollista herätellä tilaajayritysten ja yleisön huomiota ympäristövastuullisessa ajattelussa yleisesti sekä kannustaa kokonaisvaltaisten elämyksien avulla ekologiseen tuotteistamiseen ja positiivisten tulevaisuuden visioiden syntymiseen. Yritykset vuonna 2012 maailman epävakkaan taloustilanteen

paineissa tarvitsevat kuluttajilta selkeän viestin ja tilauksen ympäristövastuullisesta tuotteistamisesta.

Kulttuuri ja taide rakentaisivat eri toimijoiden välille kestäviä siltoja sekä luovia foorumeja kohtaamisille.

1.6 Oma suhteeni ympäristöaatteeseen ja luonnonsuojeluun

Maailman tulevaisuus, lasten, lastenlasten selviytyminen planeetalla huolestuttaa.

Entä ne jotka jäävät elämään, kun minun kehoni muuttuu osaksi suurta alati muuntuvaa elonkehää, raviten elämänkiertokulussa jälleen osaltaan yhteistä planeettaamme ja ekosysteemiä? Onko minun valinnoillani vaikutus tulevaisuuden maailmaan? Voin-ko vaikuttaa omilla teoillani ympäristööni sekä tulevaisuuteen?

Edes pienin askelin.

Olenko valinnoistani vastuussa suoraan myös maaplaneetalle, yhteiselle ekosysteemillemme? Meidän ajallemme näyttäisi olevan ominaista yksilön ihannointi ja itsekesisyyden kulttuurin voimistuminen. Jos meillä ihmiskuntana olisikin yhteinen kollektiivinen alitajunta, voisi tällaisen yhteyden ymmärtää myös siten että sen minkä teen elämän suojelemiseksi, lahjoitan samalla itselleni. Ympäristöteko palaisi bumerangin tavoin takaisin heittäjälleen.

Viimeisen parinsadan vuoden kuluessa maailman väkiluku on kasvanut räjähdysmäisesti. Maan ikä on noin 4,5 miljardia vuotta. Planeetalla elää arvioiden mukaan yli 400 000 kasvilajia ja jopa 30–100 miljoonaa eläinlajia. Maapallolla elävien ihmisten väkiluku ylitti seitsemän miljardia lokakuun lopussa 2011.

Elämämme pyörittämiseen tarvitsemme energiaa. Tarpeen kasvu näyttäisi olevan jatkumo. Energiaa saamme luonnonvaroista. Luonnonvarat ovat monin paikoin ehtymässä. Biodiversiteetti (luonnon monimuotoisuus) elää suuren murroksen aikakautta, osittain johtuen ihmisen toimista ja ihmiskunnan tarpeista. Uusia energiamuotoja etsitään ja tarvitaan. Kiinan ja Intian kehittyvässä talouskasvussa ovat maailman suurimmat väestöpopulaatiot vaatimassa yhä enemmän käyttöenergiaa. Kulutuksella on taivote kasvaa, yhä enemmän ja enemmän?

Tämä aika on ainutlaatuinen koska käytettävissämme ja hyödynnettävissämme on teknologiaa, jota aikaisemmilla sukupolvilla ei vielä ollut.

Uusia kulttuuriverkostoja muodostetaan tehokkaasti ja nopeasti. Asennemuutoksia tarvitaan. Etsimme ratkaisuja suuriin kysymyksiin. Valinnat muovaavat lajimme selviämisen ja tulevien sukupolvien elämänkulkua planeetallamme.

Ratkaisujen ja hyvien päätösten tekemiseen tarvitaan toimiva kommunikaation verkosto. Tasoittaen tietä erilaisten kulttuurien arvomaailmojen myönteiselle kohtaamiselle. Ihmisen kehitys ja historia on koodattu muodostamaamme kulttuuriin, maantieteellisesti ja kansakunnittain. On siis luonnollista kulttuurin eri muodoin rakentaa kommunikaation pieniä siltoja - joiden avulla ihmisten välistä vuorovaikutusta luodaan ymmärrettäväksi ja toimivaksi.

Yhteisöllisyys, kommunikaatio, vakiintuneet traditiot, selviytymistä edistävät tavat ja toimintamallit ovat yhteisiä monille eri lajeille. Yhteisöllinen kulttuuri ei olekaan Homo Sapiensin yksinoikeus.

1.7 Heureka Benchmarkkaus kohteena

Opinnäytetyön toiminnallisena osiona toteutettiin EarthVoice 2011-2012 ilmastotapahtuma.

Tapahtumaa vertaan Tiedekeskus Heurekan Klima X näyttelyyn ilmaston muutoksesta ja elämästä lämpenevässä maailmassa. (Avoinna yleisölle 18.2.2012-27.1.2013). Klima X:ää markkinoidaan unohtumattomana moniaistillisena elämyksenä. Näyttely perustuu konseptiin, jonka ovat luoneet Codesign Sweden ja Norjan tekniikan museo Oslossa. Vuonna 2009 Klima X valittiin parhaaksi pohjoismaiseksi näyttelyksi ja sille myönnettiin kansainvälinen Roy L. Shafer Leading Edge Award -palkinto parhaasta kävijäkokemuksesta. Näyttelyn sisältöä on suunniteltu yhdessä Suomalaisen ilmastoasiantuntijoiden kanssa. Näyttelyssä voi myös katsoa WWF:n kanssa yhteistyössä tuotettuja ”Minä ja ilmastonmuutos” -videoita, joissa julkisuuden henkilöt kertovat, miten he pienentävät omaa hiilijalanjälkeään.

Ilmaston muutosta käsitellään näyttelyssä ajatellen että ilmaston lämpenemistä ei voida täysin pysäyttää: sen vaikutuksiin on sopeuduttava. Näyttelykokemus alkoikin vaihtamalla kumisaappaat jalkaan ja kahlaamalla näyttelyyn, jonka ovat vallanneet näyttelytilassa oleva sulava jää ja vesi.

Klima X poikkeaa ratkaisevimmin EarthVoice tapahtumasta realistisemmalla ja tieteen näkökulmasta rakennetulla teknisellä moniaistillisuudellaan. Earthvoicen ytimeenä ja kantavana voimavarana olivat livekonsertit (musiikki, ääni, tanssi, visuaalisuus) jossa Suomen luonnonsuojeluliitto, Luonto-Liitto, Espoon kaupunki (Villa Elfvik) sekä Ilmastoinfo olivat konkreettisesti omilla esittelypöydillään sekä esittelijöineen läsnä keskustellen kasvatusten yleisön kanssa ilmastoasioista ja arjen ratkaisuksista. Myös taiteilijat ja julkisuuden henkilöt olivat konkreettisesti kohdattavissa esityslavalla.

Klima X näyttely poikkesi ratkaisevasti myös varainhankinnan näkökulmasta EarthVoice tapahtumasta. Tiedekeskus Heureka on säännöllistä valtion tukea nauttiva vakituinen näytteilleasettaja. Kansainvälinen näyttely toteutettiin Heurekassa yhteistyössä yritysten (Oras, Vaisala, ABB, Viking) sekä organisaatioiden (Yle, Syke ympä-

ristökeskus, Aalto Yliopisto sekä Ilmatieteenlaitos) kanssa. Ympäristöjärjestönä oli kansainvälinen Maailman Luonnonsäätiö (WWF). Tiedekeskus Heurekan resurssit tuotannoille ovat suuremmat verrattuna yksittäisen kulttuuriyhdistyksen resursseihin. Heurekalla on vakituisesti palkkaa nauttiva tuotantotiimi, markkinointi- ja tiedotus-osasto ja keskuksen vastuuta kantava johtaja.

EarthVoice tapahtuma tuotettiin projektiluontoisesti kahden päätuottajan voimin jotka ensin ideoivat tapahtuman ja sitten hankkivat yhteistyökumppanit sekä kokosivat eri lähteistä tuotantobudjetin.

2 PRODUKTI: EARTH VOICE KONSERTIN TOTEUTUS

2.1 EarthVoice ympäristötapahtumaan valmistavia aiempia tuotantoja.

Vuonna 2005-2006 suunnittelin ja tuotin kulttuuri, tiede- ja ympäristötapahtuman Suden Ääni 2006 Helsingin Kaapelitehtaalla sisältäen monitaidetta, tiedesymposiumeja ja luentosarjoja Suomen luonnosta. Tavoitteena oli herättää mielenkiintoa ja huomiota ympäristön suojeluun, ”luonnon äänellä”, syvälle alitajuntaan vaikuttavalla suden ulvonnalla.

Vuonna 2007-2009 toteutin samankaltaisella konseptilla ”Batsheba Saarenmaalla” oopperatapahtuman, keskittyen ihmisoikeuksien ja ihmisten kohtaloiden esille tuomiseen Itämeren kansojen historiassa. Tapahtumien tavoite oli taiteen ja tieteen välittäjänä herättää myös ideoita kulttuurin voimasta yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa. Tämä innosti jatkotuotantoihin. Ilmeni myös uusia haasteita ja kehitystarpeita.

Aurinkoon -projekti 2010 olikin jatkoa aiempiin. Tavoitteena oli syventää ja kiteyttää tuotantoprosessia ja luoda uusia moniaistillisia musiikkielämyksiä. 13 monitaidekonsertin projektissa kehitimme työryhmänä voimauttavia konsertteja, mitä aurinko symboloi. Konsertin teemana oli suunta valoon.

Julkaisimme kiertueen yhteydessä Aurinko -kirjasen sisältäen tunnettujen kirjailijoiden, ympäristöjärjestöjen sekä mielipidevaikuttajien ajatuksia lasten ja nuorten tulevaisuudesta. Tuotto lahjoitettiin kokonaisuudessaan diakoniakohteisiin paikkakunnittain. Kirjanen lahjoitettiin myös kansanedustajille ajatuksena herättää huomiota lasten ja nuorten elämästä.

Maailman ympäristön tilaa huolestuneena seuraten halusin tuottaa tapahtuman joka suoraan käsittelee ympäristövastuuta ja luonnonsuojelua. Idea EarthVoice tapahtumasta syntyi.

Earthvoice 2011-2012 tapahtuman teemaksi valittiin yhdessä tuottajien ja Suomen luonnonsuojeluliiton kanssa Ilmaston suojele. Keskeinen asema ratkaisuja etsittäessä ilmastokriisin hillitsemiseksi on fossiilisiin energiamuotoihin pohjautuvan energiatuotannon korvaaminen uusiutuvilla energiamuodoilla. Tämä on mahdollista sillä tarvittava teknologia on jo olemassa.

Ympäristöä säästäviksi energiaratkaisuiksi ilmastokriisissä rajasimme Suomen Luonnonsuojeluliiton määritelmät Ekoenergialle (tuulivoimalla, biopolttoaineilla, aurinkopaneeleilla tai vanhalla vesivoimalla tuotettu energia). Uusiutuvatkin energiamuodot voivat olla ympäristölle vahingollisia. Näistäkin vain ympäristöystävällisimmät voivat saada ympäristöjärjestön hyväksymän Ekoenergia-merkin. Vastaavasti mm. ydinvoimalla tai fossiilisilla polttoaineilla tuotettu energia ei täytä ekoenergian kriteerejä. Energianeuvontaa päätettiin liittää konserttien yhteyteen.

2.2 Tapahtuman toteutus

EarthVoice 2011-2012 Ympäristötapahtuma sisälsi kaksi osaa:

A) Vihreä Päivä lokakuussa 2011 Kauppakeskus Sellon foorumilla Espoossa sekä

B) Ilmastokonsertit tammikuussa 2012 Sellosalissa, Espoossa

2.2.1 Vihreä Päivä Syyskuussa 2011

Paikalla Kauppakeskus Sellon foorumilla Espoossa oli ympäristöjärjestöjä sekä luontoarvoja ajavia artisteja syventämässä viestiä. Tarjolla oli ekoenergiainformaatiota sekä myynnissä kampanjahintaisia ilmastokonserttilippuja. Asetimme Vihreälle Päivälle viisi tavoitetta:

- 1) Näkyvyys Ilmastokriisille tarjoten myös konkreettisia arjen vinkkejä kävijöille, vastauksia kuinka suojella omilla valinnoilla ja pieninkin teoin kotiseutuamme
- 2) Näkyvyys Suomen luonnonsuojeluliitolle, Luonto-Liitolle sekä Espoon kaupungin ympäristökeskus Villa Elfvikille
- 3) Ekosähkön mainostaminen
- 4) Näkyvyys esiintyville taiteilijoille
- 5) Ilmastokonserttien lippujen ennakkomyynti sekä konserttien mainostaminen.

Vihreä Päivä toteutettiin 15. lokakuuta kauppakeskus Sellossa. Tapahtuma yhdisti valovoimaisia taiteilijoita, ympäristöjärjestöjä, asiantuntijoita ja kotiseutemme ihmisiä mukaan maan sykkeeseen. Koko perheen tapahtumassa oli jaossa vinkkejä oman lähiluonnon ja ilmaston auttamisesta.

Ensimmäistä kertaa järjestettävässä tapahtumassa olivat mukana myös mm. Suomen luonnonsuojeluliitto, lasten ja nuorten Luonto-Liitto sekä Espoon Kaupunki. Sel-

Ion Foorumilla oli koko päivän tarjolla vinkkejä niin linnunpönttöjen syyshuollosta aina siilin talvipesän tekemiseen sekä perhosbaarin rakentamisesta ekoenergian saatuuteen omalla kotialueella. Suomen luonnonsuojeluliiton asiantuntijat kertoivat saimaannorpan suojelutilanteesta. Paikalla oli myös norppapukuinen maskotti lapsia viihdyttämässä.

Yleisölle esitettiin musiikkipitoista ohjelmaa. Suomea Euroviisuissa edustanut Paradise Oskar esiintyi akustisesti klo 11.00. Koko Euroopalle pienen ihmisen ponnisteluita ympäristön hyväksi laulanut artisti jakoi myös nimikirjoituksia uutuuslevyään markkinoiden. Uusi kokoonpano Dolphin Minds duo esiintyi klo 12.00 ja 14.00 luontoteemaisella musiikillaan.

Vuoden laatulehdeksi vuonna 2011 Suomessa valittu Suomen Luonto esittäytyi ja lehdestä jaettiin yleisölle esitekappaleita. Paikalla olivat järjestöpöytineen ja edustajineen Suomen luonnonsuojeluliitto, Luonto-Liitto sekä Villa Elfvikin luontotalo jakaen tietoa omasta toiminnastaan asukkaille. Tietoa uusiutuvilla energiamuodoilla tuotetusta sähköstä ja kierrätyksestä annettiin SLL:n asiantuntijoiden puolesta. Myös ekoenergiaa myyvän Kraft & Kultur energiayhtiön ”Huili” lehden esitenumeroa oli foorumilla yleisölle jaossa.

2.2.2 Ilmastokonsertit Sellosalissa, Espoossa 19. ja 20.1.2012

Asetimme Ilmastokonserteille kuusi tavoitetta seuraavasti:

- 1) Näkyvyyttä Ilmastokriisille tarjoamalla konkreettisia arjen vinkkejä kävijöille sekä tietoa kuinka suojella omilla valinnoilla, pienin teoin kotiseutuamme
- 2) Näkyvyyttä Suomen luonnonsuojeluliitolle, Luonto-Liitolle, Espoon kaupungin ympäristökeskus Villa Elfvikille sekä Ilmasto-infolle
- 3) Ekosähkön mainostaminen
- 4) Näkyvyyttä konsertin taiteilijoille markkinointiviestinnän yhteydessä
- 5) Tarkastella cross-over ohjelmiston vastaanottoa yleisössä

6) Julkaista ympäristöteemaan sopiva Dolphin Minds yhtyeen "Thirsty Underwater" ep- levy

EarthVoice ilmastokonserttien kahden tunnin mittaisessa monitaide- ja crossover-konsertissa kuultiin tunnettuja artisteja luontoaiheisella ohjelmistolla. Yleisölle oli jälleen jaossa hyödyllisiä vinkkejä oman lähiluonnon ja ilmaston auttamiseksi. Järjestötoimintaansa olivat esittelemässä Sellosalin aulassa Suomen luonnonsuojeluliitto, lasten ja nuorten Luonto-Liitto sekä Ilmasto-Info. Kokonaisuutta täydensivät lisäksi Villa Elfvikin luontotalon informatiivinen kierrätysnäyttely "Samaan Aikaan Toisaalla" sekä Suomalaisista uhanalaisista eläimistä kertova Luonto-Liiton valokuvanäyttely Sellosalin aulatilassa. Tavoitteena oli kulttuurielämyksen kautta auttaa yleisöä ajattelemaan luontoa laajempänä kokonaisuutena sekä näkemään ihminen itse osana ympäristöä sekä luontoa. Konsertin sisällöksi valitsimme cross-over ohjelmiston (classics meets metal-rock) sillä rajojen rikkominen elämyksellisesti saattaa kenties laajentaa myös kuulijan ajatusmalleja, uudenlaisen yhdistelmiä kokemalla.

Ilmastokonserttien ideana oli yhdistää rock musiikki länsimaiseen taidemusiikkiin sekä ympäristön suojeluun. Sellosalissa oli esiintymässä ilmaston puolesta joukko upeita artisteja kuten tanssitaiteilija Sami Saikkonen, Waltari yhtye, Paradise Oskar, Saara Aalto, Vox Secret Ensemble, Dolphin Minds yhtye, konserttipianisti Kari Tikka-la, tanssitaiteilija Helena Romppanen sekä Allegros Jousikvartetti. Konsertin yhteisnumerot ohjasi sekä juonsi taiteilija Sami Saikkonen. Visualisoinnista vastasi Sellosalin oma työryhmä sekä tuore kulttuurialan yritys GreenVoice tuotannot. Konsertin pu-vustuksessa nähtiin mm. Ivana Helsingin visioita luonnosta Vox Secret lauluyhtyeen kantamina.

Visuaalisesti näyttävä myyttinen musiikkishow huipentui finaaliin Michael Jacksonin Earth Songin sävelin, Kärtsy Hatakan, Waltarin perustajan uutena metallisena sovi-tuksena.

EarthVoice 2011-2012 tapahtuman kokonaisuudessaan järjesti aatteellinen yhdistys Suden Ääni ry kumppaneinaan Sellosali, Suomen luonnonsuojeluliitto, Luonto-Liitto,

Espoon kaupunki, Kauppakeskus Sello, Villa Elfvikin luontotalo, Humanistinen Ammattikorkeakoulu, YK:n Kestävän Kehityksen verkosto RCE-Espoo sekä GreenVoice tuotannot. Myös esiintyvät artistit antoivat tiedotuksessa oman panoksensa esiintymisensä ohella.

Kiinnostava idea tuottajista oli suunnitella konsertin sisälle pieniä myyttisiä elämyksiä joissa yleisöä voimautettiin ympäristöarvojen sisälle. Otimme askeleen tähän suuntaan erityisesti julkaisemalla uuden Dolphin Minds -musiikkiprojektin levyn Thirsty Underwater konserttien yhtenä ohjelmanumerona sisältäen luontoefektein sävytettyä rock-musiikkia. Live-esityksessä nostettiin esille äänen, tanssin, musiikin ja visuaalisuuden kautta luonnonhenkiä ja itseisarvoa.

Uusi yhtye esiteltiin yleisölle ohjelmassa uutena popmusiikin kokoonpanona tuottaen omaa musiikkiaan sekä maalailen syvällisiä teemoja ihmisyydestä ja luonnosta. Yhtyeen kuvattiin etsivän musiikin virvatulta, elämänjanoa jossa tujaus shamaanihenkeä, expressiota sekä tunnelmia.

2.3 Konserttien ohjelmiston suunnittelu

On perusteltua hieman avata ohjelman sisältöä. Konserteissa mielenkiintoista kulttuurituottajalle oli juuri se että kappaleilla, kuvilla sekä tanssiliikkeillä haluttiin monipuolisesti ilmaista luonnonarvoja tunteisiin vaikuttaen.

Aloituseronumerona oli hiljaisuudessa (ilman taustamusiikkia) joutsen-teemainen tanssisoolo symboloiden linnunrataa, omaa kotigalaksiamme. Joutsenhan on myös Suomen kansallislintu ja itämeren kansojen vahva myyttinen eläin.

Jan Vangeliksen *Conquest of Paradise* (paratiisin valloitus) avasi konsertin musiikin keinoin ja laulun sanoin ”There shines a light in the heart of man that defies the dead of the night A beam that glows within every soul, like wings of hope taking flight...”

Ennio Morriconen *Nella Fantasia* viesti toivosta: ”In my imagination there exists a warm wind. That breathes on the cities, like a friend. I dream of souls that are always free like clouds that fly, full of humanity in the depth of the soul...”

Sami Saikkonen päätti puhejuonnon sijaan ilmaista maanlukuja tanssin liikekielellä.

Mozartin *Lacrimosa* loi konserttiin dramaattisempia sävyjä: ”That day of tears and mourning, when from the ashes shall arise, all humanity to be judged. Spare us by your mercy...”

Kari Tikkalan pianosoolo kuvasi meren ja aaltojen liikehdintää Jane Campionin ”*The Piano*” elokuvan musiikilla.

Paradise Oskar tuli kansalle tunnetuksi Eurovision laulukilpailuista 2011 ”*Ta Dam*” kappaleellaan kertoen viestiä maailman pelastamisesta. Upea tulkitsija Saara Aalto lauloi tunteisiin vetoavasti rakkauden voimasta pienen ihmisen elämässä.

Väliajan jälkeen oli vuorossa metallimusiikkia Waltari yhtyeen soittamana. Halusimme johdattaa tummiin ja dramaattisiin metallitunnelmiin yleisön konserttikokemusta. Voilyymitaso myös nousi. Osa katsojista luultavasti koki tämän hieman epämiellyttävänä, vaikka yleisen tavan mukaan korvatulppia oli ilmaiseksi jaossa koko yleisölle salin pääovien yhteydessä.

Finaalissa kaikki artistit tulivat lavalle Michael Jacksonin Earthsongin sävelin: "What about sunrise? What about rain? What about all the things That you said we were to gain? What about killing fields? Is there a time? What about all the things That you said was yours and mine? Did you ever stop to notice All the blood we've shed before Did you ever stop to notice The crying Earth the weeping shores?"

Näyttelyt, ympäristöjärjestöjen infopöydät sekä artistien fanituotteet olivat yleisölle avoinna väliajalla sekä myös ennen ja jälkeen konsertin. Ohjelmaan sisällytettiin perinteisen konserttitietojen lisäksi Suomen luonnonsuojeluliiton ilmastoinformaatiopaketti sekä artistien ohjelmaa varten kirjoittamia aforismeja ilmastosta.

Konsertin rakensivat lavalle työryhmänä Sellosalin omat teknikot: Petteri Heiskanen: valosuunnittelu, Tarmo Pesonen: äänisuunnittelu, Niina Siven ja Senja Korhonen: kuvaheijasteet. Ohjauksesta vastasi Sami Saikkonen. Tuottajina toimivat Jasmin Louhivuori Sellosalista sekä Suden Ääni ry:n EarthVoice tapahtuman Senja Korhonen ja Anne Lampela. Konsertin ohjelma on liitteenä 1.

2.4 EarthVoice tapahtuman varainhankinta

Konsertin järjesti aatteellinen rekisteröity kulttuuriyhdistys Suden Ääni ry. Yhdistyksellä ei ole suoraan omasta puolesta varoja, joten kaikki varainhankinta oli aloitettava suoraan ruohonjuuritasolta. Kaksi päätuottajaa ottivat tällöin henkilökohtaisen riskin, jos tapahtuma tuottaisi tappiota, olisi mm. artistien palkkiot kuitenkin maksettava ennalta tehtyjen sopimusten mukaisesti, sekä muut kulut korvattava.

Varainhankinta ja sopivan esitystilan hakeminen aloitettiin ajoissa jo kaksi vuotta ennen tapahtumaa. Samoin potentiaalisten yhteistyökumppanien kontaktointi.

Päädyimme Sellosalin konserttitilana sekä sen vieressä olevaan Sello kauppakeskukseen Vihreän Päivän tilana. Vieretysten sijaitsevista tiloista sai toimivan paketin jossa myös markkinointi sekä viestintä oli mahdollista yhdistää tapahtuman molempiin osiin. Suomen luonnonsuojeluliitto oli luonnollinen valinta paikalliseksi yhteistyökumppaniksi ympäristöjärjestöistä koska halusimme saada mukaan juuri Espoossa sekä sen lähialueilla konkreettisia projekteja ja kenttätöitä tekeviä järjestöjä.

Alkuperäinen idea oli kutsua mukaan useampi ympäristöjärjestö ekotori-ajatuksella. Suomen luonnonsuojeluliitosta kuitenkin toivottiin että tapahtuman tarjoama näkyvyys kohdennettaisiin heille. Tukijoita sovittiin lähestyttävän yhteisesti. Budjetti rakennettiin kolmesta osasta jakautuen apurahoihin, sponsoreihin sekä lipunmyyntituloihin.

Tuottajat olivat nyt suuren haasteen edessä sillä kansainvälisen epävarman taloustilanteen vuoksi mm. monet aiemmat yritys yhteistyötahot olivat vuoden 2011 aikana selvästi supistaneet sponsorointiresurssejaan. Myös kulttuurimäärärahoja oli osittain vähemmän tarjolla. Apurahoja jakavilla säätiöillä oli aiempaa suurempia hakijamääriä.

Jouduimme keksimään useita eri lähteitä kattaaksemme tapahtumakuluja. Sponsorointisopimuksia oli nyt selvästi helpompi solmia aineelliseen apuun perustuen. Esimerkiksi äänentoiston ja lavatekniikan laitteita, esitysasuja sekä catering-palveluja näkyvyyttä vastaan.

Sello-kauppakeskuksen foorumilla Vihreässä Päivässä oli järkevää hakea sponsoreita suoraan kauppakeskuksen omista yrittäjistä. Teimme kuitenkin linjauksen että sponsoreiden ydinliiketoiminnan tulisi tukea Vihreän Päivän ympäristövastuuseen kannustavaa viestiä. Saimme muutaman merkittävän tukijan mukaan mm. The Body Shopin.

Kraft & Kultur energiayhtiö oli potentiaalisimpia sponsorilähteitä uusiutuvan energian keskeisenä myyjänä ollen esillä myös Vihreässä Päivässä ”Huili” lehdellään. Yhtiö joutui kuitenkin yllättäen 2011 vuonna suuriin vaikeuksiin kansainvälisesti, mikä ai-

heutti myös Suomessa tiukan linjauksen ja jouduimme luopumaan tästä yhteistyötoiveesta.

Kun suunniteltu budjetti koostui kolmesta osasta (sponsorit, apurahat, lipputulot) ja yrityssponsoreita oli tänä vuonna vaikeampi saada, oli tällöin lisättävä lipunmyyntiä tai vastaavasti apurahojen osuutta, jotta budjettisuunnitelma saatiin käytännössä toteutumaan kulujen kattamiseksi. Apurahoja myönnettiin tapahtumalle mm. Espoon kaupungilta.

Tapahtumatuotannoissa ja samoin kulttuuriyrittäjyydessä on ilmeisimmin usein varauduttava toimimaan tilanteen ehdoilla ja kyettävä myös toimimaan nopeasti uusien varasuunnitelmien toteuttamiseksi jotta tuotannon voi saattaa päätökseen. Huolellisen ennakkosuunnittelun ja kirjallisten sopimusten ohellakin saattavat tilanteet silti elää ja muuntua tuotannoissa jossa monta eri toimijaa muodostavat kokonaisuuden.

Idearikkaus, rohkeus, luovuus, tahtotila ja motivaatio tehdä hieman vaativampaakin työtä ovat ratkaisevia tuottajan ominaisuuksia. Helppoa suurien tapahtumien tuottaminen ei takuulla ole milloinkaan. Vahvaa motivaatiota tarvitaan jotta tämänkaltaista, välillä hyvinkin vaativaa, vastuullista ja stressaavaa työtä jaksaa rakentaa eteenpäin.

Töitä tehdään usein välillä hiellä ja hartiavoimin tuloksen saavuttamiseksi. Vastuu on suuri ja porukkaa ei sovi jättää pulaan kesken tuotannon. Muutoin kannattaakin harkita alanvaihtoa johonkin seesteisempään ja rennompaan ”chillaus” -ympäristöön.

Tuottajan paras kiitos on sali jossa yleisö on aidosti läsnä olevana katsomossa ensi-illassa, ja joista suurin osa on aidosti vaikuttunut kokemastaan. Hyvänä käytännön mittarina ovat myös artistit ja yhteistyökumppanit jotka pyytävät jatkoa yhteistyölle. Mikäli vielä budjetti toteutuu suunnitellusti, tietää tuottaja että on onnistunut saavuttamaan isolle työlle ansaittua tulosta.

2.5 Markkinointi ja viestintä

Tapahtuman viestinnästä olivat vastuussa kaksi päätuottajaa 2011-2012. Lisäksi mukana oli harjoittelija apuvoimana syksyllä 2011. Suuri voima viestinnässä oli yhteistyökumppanien laajat verkostot. Mukaan verkottui useita yhteistyökumppaneita kuten Selloali, Espoon Kaupunki, Suomen luonnonsuojeluliitto, Villa Elfvik, Ilmasto-Info, Sello Kauppakeskus sekä RCE Espoon verkosto (YK:n maailmanlaajuisen, kestävää kehitystä edistävän verkoston jäsen).

Tapahtumasta tiedotettiin yhteistyökumppanien omien tiedotuskanavien kautta sisältäen facebookin, verkkosivustoja, tapahtumakalentereita, ajankohtaissivuja, jäsenkirjeitä ym.

Seuraavassa yksityiskohtia viestintäyhteistyöstä pääyhteistyökumppaneiden Sello Kauppakeskuksen, Espoon kaupungin sekä Suomen luonnonsuojeluliiton kanssa:

Sello Kauppakeskus sponsoroï Vihreälle Päivälle keskusaukion foorumin. Tapahtuman molempia osia markkinoitiin mainostoimisto Castwayn kanssa yhteistyössä tehdyssä Teaser -videossa aukion isolla seinäscreenillä. Tapahtumaa mainostettiin myös kauppakeskuksen radiomainoksissa. Tapahtuman tuottajat suunnittelivat mainostekstin jonka JVC-studiot toteuttivat.

Julisteet ja flyerit olivat jaossa kauppakeskuksen suurella ständillä sekä infopisteessä. Vihreässä Päivässä kuulutettiin lisäksi ohjelmien alkamisesta kävijöille kauppakeskuksen monitoreista.

Espoon Kaupunki tiedotti kohdennetusti Vihreästä Päivästä postittamalla Villa Elfvikin verkoston kautta tapahtuman julisteita noin 170 vastaanottajalle joista suurin osa oli kaupungin sisäisiä vastaanottajia. Julisteita ja muuta tapahtumamateriaalia toimitettiin myös mm. Espoon yhteispalvelupisteisiin, kirjastoihin (noin 15 kpl) sekä kouluihin.

Lisäksi tiedotettiin Espoon kaupungin hallinnon tiloihin, työntekijöille sähköisellä mailonnalla, tapahtumauutisin, mainosteaserein, bannerein sekä kaupungin verkkosivujentapahtumakalenterissa. Puffia saatiin Espoon asukaslehteen ”Minne mennään tänään” -palstoille.

Espoon Kaupunki tiedotti Earth Voice -ilmastokonserteista samoilla foorumeilla kuin Vihreässä Päivässä. Konsertteja mainostettiin lisäksi Sello-Salin kausiohjelmassa 20 000 kappaleen painoerin syksyllä 2011 sekä keväällä 2012 sekä myös verkkosivuilla ja asiakaskirjeissä. Sello-Salille levitykseen annoimme noin 50 julistetta. Konsertit olivat mukana myös Espoon koululaisille suunnatulla Kulps -Kulttuuri- ja liikuntapolulla, jossa peruskoulujen oppilaat tutustuvat oman kaupunkinsa kulttuuri- ja liikuntakohteisiin.

Suomen luonnonsuojeluliiton kanssa rakensimme järjestön viestintäosaston kanssa yhteistyönä mediatiedotteet jotka julkaistiin EarthVoice tapahtuman molemmista osioista erikseen. Järjestö tiedotti omilla verkkosivuillaan sekä facebook sivuilla. Joulukuun luonnonsuojelija lehdessä julkaistiin ennakkopuffi konserteista jäsenistölle. Julisteita ja flyiereita jaettiin yhteisesti Suden Ääni ry:n kanssa pääkaupunkiseudulla. Yhteistyötä tehtiin myös Suomen Luonto -lehden kanssa julkaisemalla konserttipuffi.

Työmäärä kahdelle tuottajalle oli valtaisa. Oli hetkiä jolloin mietimme onko tuotantoa mahdollista jatkaa taloudellisesta näkökulmasta? Yleishyödyllisellä kulttuuriyhdistyksellä ei suoraan ole tarjota tuotantobudjettia. Varainhankinta on aloitettava eri produktioissa alkupisteestä. Tiedotuksen ja markkinoinnin vetovastuu oli myös kahdelle tuottajalle jaettu sekä kaikki muut tuotantoon liittyvät koordinointi, organisointi, palkkioiden maksu ym. työ. Taloudellinen vastuu oli pääosin kahdella tuottajalla myös. Omalla riskillä päätimme kuitenkin toteuttaa EarthVoice tapahtuman koska koimme sen arvokkaaksi. Olimme uteliaita näkemään millaisen konsertin saisimme luotua yhdistämällä Cross-over ohjelmiston ympäristösanomaan.

2.5.1 Sosiaalinen media keskeisenä tiedotusverkostona

Artistien omien facebook- ja kotisivujen kautta tavoitettiin arviolta noin 15 000 fania. Näkyvyyttä ilmastokriisille, Suomen luonnonsuojeluliitolle ja muille yhteistyökumppaneille EarthVoice 2011-2012 tapahtumassa saavutettiin seuraavasti:

Facebookissa markkinoimalla tavoitimme lokakuun 2011 - helmikuun 2012 aikana lähes 40 000 ihmistä, perustuen kävijätilastoihin.

Facebook-markkinointia tehtiin paljon laittamalla eri yhteisöjen sivuille markkinointiviestejä konsertista ja tykkäyskampanjoita useitakin kertoja viikossa. (Vihreät, Sello-sali, Kauppakeskus Sello, Espoon kaupunki, Villa Elfvik, SLL, Ilmastoinfo, WWF, Greenpeace, muut ympäristö- ja humanitääriset järjestöt, Humanistinen Ammattikorkeakoulu, opiskelijajärjestöt, VVO, Vantaan Kaupunkilta sekä paljon muita yhteisöjä ja tahoja.)

EarthVoicen omille Facebook sivuille tykkääjiä kertyi noin 200. Sivulle myös päivitettiin kolmesta viiteen kertaa viikossa ilmasto- ja ympäristöaiheisia uutisia, tiedotteita sekä konsertin taiteilijoiden esittelyjä uutisinsertteinä, videoina ja kuvina koko konserttimarkkinoinnin ajan. Jälkimarkkinointi sekä uutisointi jatkuu edelleen loppukevällä 2012.

Uusia tykkääjiä innostettiin mukaan mm. erilaisilla kilpailuilla, joissa palkintoina oli lipuja konserttiin sekä taiteilijoiden nimikirjoituksilla varustetulla Suomen luonnonsuojeluliiton kalenterilla. Kävijätilastoista oli analysoitavissa että keskustelua sivujen ilmasto- ja ympäristöaiheisesta sisällöstä käytiin vilkkaasti myös sivustojen ulkopuolella.

Facebook sivut oli linkitetty myös EarthVoice tapahtuman omille kotisivuille jossa oli nähtävissä kattava paketti ilmastoinformaatiota. Nähtävillä oli omia teasereita sekä mm. Suomen luonnonsuojeluliiton mainos Suomen turvesoiden ja metsien suojelusta

merkittävänä osana ilmaston suojelua. Sivuilla kehoitettiin liittymään ympäristöjärjestöjen jäseneksi. Sivut olivat linkitetty SLL:n omille järjestösivuille.

Facebook-kampanjointi tosin olisi voinut olla vieläkin tehokkaampaa, jos vielä konserttiviikolla tammikuussa 2012, ollen markkinoinnin puolesta kaikkein otollisinta aikaa lipunostajille, kaikki yhteistyökumppanit olisivat aktiivisesti ilmoittaneet ja kampanjoineet konsertista omilla sivuillaan tehostaen ja tiivistäen tiedotusta. Tässä havaitsimme tuotannon puolesta hienoista laskua. Onneksi lippuja oli ehditty ostamaan jo ennakoon yli puolet paikoista.

Ilmastokonserttien lipunmyynti hoidettiin Lippupisteen kautta. Lippupisteen omat verkkosivut toimivat hyvänä mainostilana. Myynti aloitettiin elokuussa 2011. Sivuilta johti linkki tapahtuman omille kotisivuille (www.earthvoice.fi) jossa ensimmäisenä oli vastassa Vihreän Päivän mainos sekä esittelyteaser joka julkaistiin youtubessa. Näin myös koko perheen ilmaistapahtuma sai konserttien lipunmyynnin yhteydessä näkyvyyttä.

2.5.2 Suden Ääni ry:n oma viestintä/markkinointi

Teaser- ja radiomainoksia teimme kolme kappaletta Suden Ääni ry:n toimesta sisältäen Suomen luonnonsuojeluliiton logon ja kutsun ekoenergia neuvontaan SLL:n järjestöpöytien yhteyteen. Teaseriä pyöritettiin Sello Kauppakeskuksen isolla seinäscreenillä viikon ajan noin 50 kertaa päivässä tavoittaen yli 10 000 kävijää päivässä. Yhteensä siis noin 100 000 ihmistä viikossa. Teasereitä näytettiin myös tapahtuman nettisivuilla sekä facebook -sivuilla usean muutaman kuukauden ajan.

Radiomainosta soitettiin JVC studiolta tilattuna kauppakeskuksen keskusradiosta myös viikon ajan. Suden Ääni ry julkaisi tuottamansa teaserit myös muissa sosiaalisissa medioissa kuten Youtubessa.

Julisteet, flyerit sekä printtiversiot sisälsivät myös ilmoituksen ympäristöjärjestöjen läsnäolosta sekä yleisölle tarjolla olevista ilmastovinkeistä tapahtuman sisällä. Graafinen suunnittelu toteutettiin Suden Ääni ry:n toimesta. Painotuotteita tehtiin yhteensä 2 700 kappaleen verran.

Tulos oli siten toivottava että kaikki jaettiin. Jakoalueina olivat Helsingin, Espoon ja Vantaan keskeiset luontotalot, kulttuurikohteet, kirjastot, koulut, kohtaamisfoorumit kahvilat, yleiset ilmoitustaulut sekä Eduskuntatalo.

Banderollit ja mainoskyltit tilasimme Vistaprint Oy:ltä. Niitä käytettiin mainostamisen tehosteena Vihreässä Päivässä lipunmyynnissä sekä konserteissa esiintyneiden artistien muissa konserteissa syksyllä joissa oli mukana myös EarthVoice konserttien lipunmyyntipöytä. Näitä olivat Waltari 25-vuotis juhlakonsertti sekä Saara Aallon joulukonsertti.

Espoon Kaupungin Kulps - sivustolla mainostettiin mahdollisuutta tulla kuulemaan Ilmastokonserttien ennakonäytöstä kaikille Espoon koululaisille kera kutsun jossa kehoitetaan tukemaan myös SLL:n järjestötyötä. Tavoitimme kaikki Espoon koulut. Ennakonäytökseen ilmoittautuikin noin 70 koululaista. Pöydillä oli nuorisollekin tarjolla järjestöinfoa konserttisalin aulatilassa mm. Luonto-Liitolta lasten ja nuorten järjestönä.

Suden Ääni ry:n toimesta tiedotimme medioille laajalti resurssiemme mukaan. Kontaktoimme lähes kaikki Uudenmaan alueella ilmestyvien lehtien toimitukset. Yhdistyksemme puolesta mediatiedote lähti kaikkiin pääkaupunkiseudun lehtiin kulttuuri- ja ympäristötoimittajille sekä päätoimittajille. Suurimpiin lehtiin ja aamutelevisioiden toimittajille soitettiin kohdennetusti juttuvinkkiä tarjoten.

Merkittävin julkaisu oli kenties Suomen Tietotoimiston tiedote Ilmastokonserteista. Otin puhelimitse yhteyttä kulttuuritoimitukseen tapahtuman esitellen jolloin EarthVoice tapahtumasta kiinnostuttiin. Muita juttuja kirjoittaneita lehtiä olivat ainakin Länsiväylä, Luonto-Lehti, Sielunpeili-makasiini sekä Voi Hyvin -lehti.

Verkkosivumainoksia saimme samoin Länsiväylään, STT:lle, VVO:lle Kauppakeskus Selloon, Sellosaliin, Espoon kaupungin eri sivuille, Villa Elfviin, Ilmasto-infoon sekä tietysti tapahtuman omille EarthVoice sivustoille. Ilmoitimme lisäksi myös Vihreä Liiton kaikille uudenmaan alue-piirijärjestöille sekä eduskuntaryhmälle.

Kutsuvieraita Suden ääni ry:n toimesta lähetettiin Espoon kaupungin kulttuurijohtajille, Helsingin Kaupungin kulttuuripalveluille, ympäristöministerille, presidentti Tarja Haloselle, presidentti ehdokas Pekka Haavistolle ja poliitikko Heidi Hautalalle. WWF:n Greenpeacen sekä Amnestyn järjestöpäälliköt kutsuttiin. Mediakutsuja sai yhteensä noin seitsemän keskeistä lehteä kuten Helsingin Sanomat ja Huvudstadsbladet. Lisäksi kutsuttiin keskeisten tapahtumatalojen ja ohjelmatoimistojen ihmisiä pääkaupunkiseudulta. Kutsut saivat myös konsertin artistit ja yhteistyökumppanit.

Tiedotukseen ja markkinointiin kaksi päätuottajaa käytti työaikaa arviolta noin 15-25 tuntia viikossa aikavälillä Elokuu 2011- Tammikuu 2012.

Konserttiohjelman teko oli tuottajan näkökulmasta mielenkiintoinen sillä halusimme yhdistää siinä taiteen faktatietoon rakentaen perinteisemmästä mallista poiketen laajemman vihkon johon artistien ja konsertin sisällön esittelyn lisäksi liitimme Suomen luonnonsuojeluliiton toiminnasta sekä ilmastonsuojelutyöstä nasevan kahdeksan sivun mittaisen tietopaketin ilmastokriisistä ja ratkaisuista sen hillitsemiseksi. Ohjelmia painettiin 1 000 kappaletta kierrätyspaperille. Niitä lahjoitettiin 60 kappaletta Suomen luonnonsuojeluliiton omille yritys yhteistyökumppaneille joita oli myös kutsuvieraina konserteissa.

3 ARVIOINTI

Tarkastelen saavutettiiniko asetetut tavoitteet EarthVoice 2011-2012 tapahtumassa pohjautuen käytännön tuotantoprosessiin jota olen edellisissä osissa jo kuvannut yk-

sityiskohtaisemmin. Perustelen ja analysoin saavutuksia lisäksi oman henkilökohtaisen kokemukseni kautta. Olen ollut havainnoimassa sekä tuotanto- että esitysprosessia alusta- loppuun asti.

Tavoitteiden saavuttamisen mittaamisessa käytän apuna myös haastattelumateriaalia kolmijakoon perustuen. Haastatteluihin hain monipuolisuutta kysymällä näkökulmia ja palautetta A) tapahtumatuotannon B) Suomen luonnonsuojeluliiton C) artistiryhmän jäseniltä.

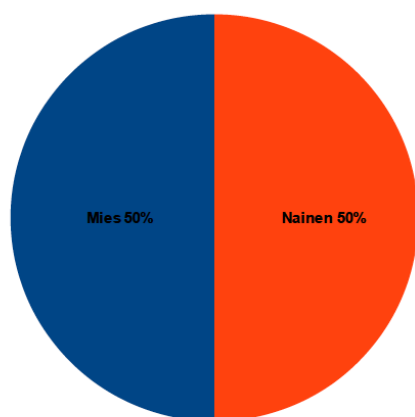
Haastateltavia henkilöitä olivat tuotantokumppani Anne Lampela Suden Ääni ry:stä, järjestöpäällikkö Sami Säynevirta Luonto-Liitto ry:stä, koordinaattori Pirjo Itkonen Suomen luonnonsuojeluliitosta, Waltari yhtyeen laulaja Kari Hatakka, pianotaiteilija Kari Tikkala, tanssitaiteilija Helena Romppanen sekä laulutaiteilija ja Suden Ääni ry:n puheenjohtaja Taina Hirvonen.

Haastatteluissa pyydettiin näkökulmaa miten koetaan kulttuuripalvelujen ja konserttien yhdistäminen ympäristönsuojeluun? Tarvitaanko kulttuurituottajia ympäristöjärjestöissä? Tarvitaanko tällaista yhteistyötä? Onko tuottajia jo työllistyneinä järjestöissä? Millaisia asioita kulttuurituottaja voi järjestöissä edistää?

Ovatko artistit kokeneet edistävänsä esiintymisellään ympäristöasioita? Ovatko artistit kokeneet voimauttavina ”goodwill” keikat? Miten crossover ohjelmisto on toiminut käytännössä? Miten yleisö on esiintyjistä tullut mukaan ja reagoinut poikkitaiteelliseen showhun? Ohessa analyysimittareita:

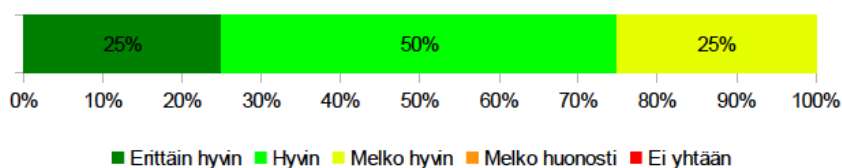
Kuvio 3: Kyselyt jakautuivat tasaisesti naisten ja miesten kesken.

Sukupuoli

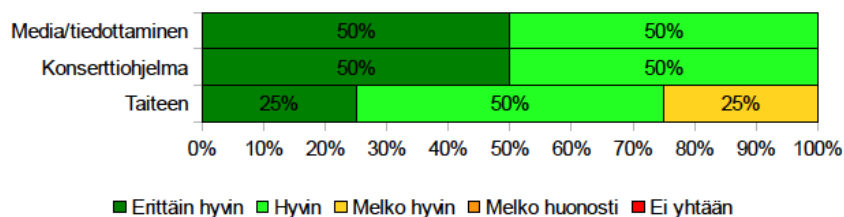
Kuvio 4: Vastanneista suurin osa 50% mielestä konsertit välittivät hyvin sanomaa ympäristön sekä ilmastokriisin puolesta konserttipaikassa sekä laajemmin yhteiskunnassa mm. medioiden kautta. Erittäin hyvin ja melko hyvin vastasivat 25%.

Ovatko konsertit onnistuneet välittämään sanomaa / herättämään huomiota ilmastokriisille tai ympäristön suojelun puolesta konserttipaikkakunnilla/yhteiskunnassamme?

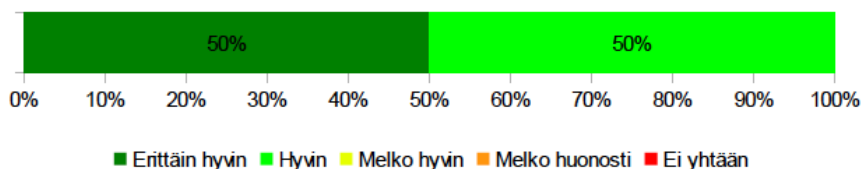
Kuvio 5: Konsertin huomio ja sanoma välittyi joko erittäin hyvin tai hyvin lähes kaikkien vastaajien mielestä. Taiteen kautta hyvin huomio/sanoma välittyi melko hyvin 25% mielestä.

Minkä kautta huomio/sanoma välittyi

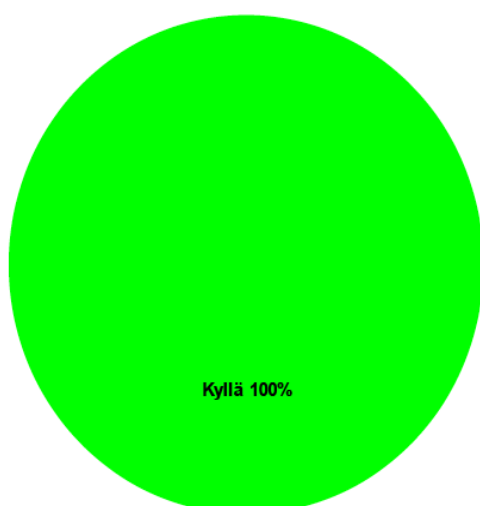
Kuvio 6: Voimauttavaa vaikutusta yleisöön arvioitiin erittäin hyvänä ja hyvänä tasaisesti 50% mittarilla.

Onko konserteilla ollut mielestäsi voimauttavaa vaikutusta yleisöön?

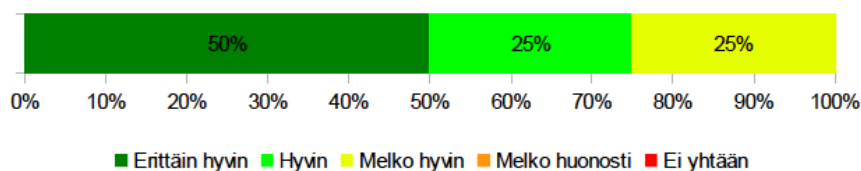
Kuvio 7: Ohjelmistovalinnasta taiteilijat olivat yksimielisesti tyytyväisiä. Kaikkien vastaajien mielestä ohjelmistovalinta oli onnistunut.

Oliko ohjelmistovalinta mielestäsi onnistunut?

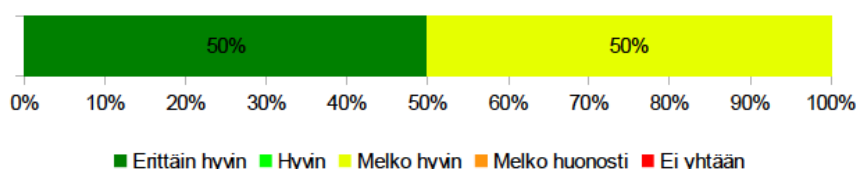
Kuvio 8: Konsertin sisällön ja ohjelmiston todettiin tukevan luonnonsuojelun sanomaa erittäin hyvin puolen vastaajista mielestä.

Tukeeko konsertin sisältö/ohjelmisto sanomaa (luonnonsuojelun puolesta)?

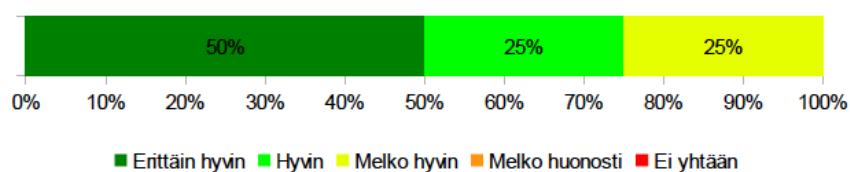
Kuvio 9: Puolet vastaajista koki että konsertti on voimauttanut taiteilijoita erittäin hyvin. Toisaalta puolien mielestä voimauttava vaikutus on onnistunut vain melko hyvin.

Onko konsertin sanoma/sisältö vaikuttanut voimauttavasti myös taiteilijayhteisöön?
Oletko kokenut olevasi osa jotain tärkeää toimintaa? Edistäväsi ympäristön hyvinvointia?

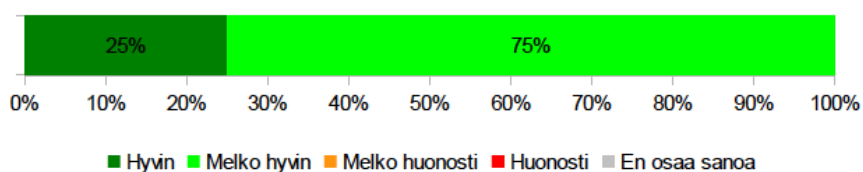
Kuvio 10:

Ovatko ilmastokonsertit vaikuttaneet omaan kokemukseesi luonnonsuojelusta?
Tai koitko saavasi uutta tietoa ilmastokriisistä?

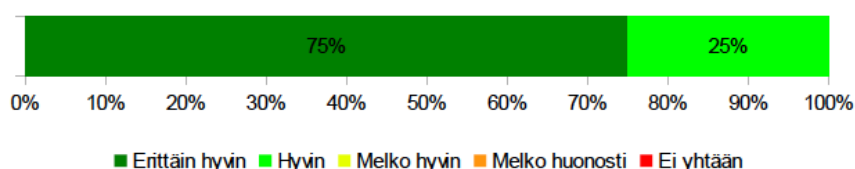
Kuvio 11:

Miten konserttien markkinointi/tiedotus on sinusta onnistunut?

Kuvio 12: Suurimman osan mielestä tämän kaltaisille hyväntekeväisyyskonserteille on lisätarvetta.

Onko tämänkaltaisille hyväntekeväisyyskonserteille lisätarvetta yhteiskunnassamme?

Kokonaisuutena kyselyn tuloksia on tarkasteltava kriittisesti vastaajien vähäisestä määrästä johtuen. Haastateltaviksi valitut olivat kuitenkin EarthVoice tapahtuman ja ilmastokonserttien keskeisiä toimijoita ja omien alueidensa vastuuhenkilöitä ja siten kykeneviä laajakatseisesti vastaamaan esitettyihin kysymyksiin.

Haastatteluissa ilmeni lisäksi seuraavia kehitysehdotuksia:

- A) Konsertin ohjelmistoon toivottiin liitettävän mukaan enemmän faktatietoa ja tietoiskuja ilmastosta. Myös musiikkigenren eroavaisuuksia ehdotettiin joidenkin taiteilijoiden osalta tiivistettävän.
- B) Tiedotukseen ja markkinointiin ehdotettiin lisättävän kohdennettuja tietoiskuja eri sidosryhmille tuoden konsertin taidemuotoja esille. Eri osa-alueille voisi kohdentaa useamman tiedottajan. Todettiin että budjetti ja käytettävissä olevat resurssit huomioiden mainontakapasiteetti onnistuttiin kuitenkin tehokkaasti hyödyntämään. Toivottiin lisää sponsoritukea sekä tiedotuksen volyymin kasvua jotta yleisö löytäisi vielä paremmin konsertit. Todettiin että eri yhteistyökumppanit voisivat järjestöineen olla vieläkin näkyvämmiin tässä tukena.
- C) Teemallisia hyväntekeväisyys konsertteja toivottiin kehitettävän tulevaisuudessa vielä impulsiivisemmin mm. nuorisolle. Toivottiin vaihtelevia teemoja humanien arvojen ympärillä koska mielenkiintoisia goodwill kohteita on paljon. Toivottiin yhteisiä ideointisessioita.

Kaikki vastanneet ilmoittivat olevansa mielellään mukana myös jatkohankkeissa.

4 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyöni idea oli selvittää tarvitaanko kulttuurituottajia ympäristöjärjestöissä tai laajemmin ajateltuna ympäristöliikkeessä? Mitä asioita tuottaja voi osaamisellaan edistää ympäristön hyväksi ja miten? Millaisia esimerkkejä tästä on? Entä visioita tai tulevaisuuden mahdollisuuksia?

Yleisimmin kehitystarpeita näyttäisi edistävän sponsoreiden lisääminen sekä ohjelmiston ja konserttiteemojen kehittäminen yhteisen ideoinnin kautta. Sponsoreiden lisääminen toisi resursseja myös tiedotuksen ja markkinoinnin kasvattamiseen.

Tämä tuli esille niin ympäristöjärjestön, tuottajienkin kuin artistienkin puolelta. Ilmeni että Suomen luonnonsuojeluliitto olisi kiinnostunut jatkamaan yhteistyötä, mutta tuotannon kannalta ovat ongelmana järjestön vähäiset resurssit osallistua laajemmin käytännön tuotantotyöhön. Voimavarat ovat pitkälti kytkettyinä perinteiseen järjestövaikuttamiseen. Lisäksi viime syksynä alkaneet yt-neuvottelut järjestön sisällä vaikuttavat edelleen siten että resurssit ovat rajalliset.

SLL:n koordinaattori Pirjo Itkonen koki järjestön kuitenkin saaneen merkittävää näkyvyyttä EarthVoice-tapahtumassa läsnä olemalla. Työntekijät saivat jaettua runsaasti mainosmateriaalia joka saattaa edistää jäsenhankintaa. Ekoenergian mainostaminen konserttiyleisölle ja kauppakeskuskävijöille koettiin hyödyllisenä toimintana. Ekoenergia informaatiota saatiin jaettua järjestön omien materiaalien sekä mm. konserttiohjelman avulla onnistuneesti. Myös keskustelua käytiin järjestön asiantuntijoiden sekä yleisön kohtaamisissa.

Emme teettäneet kyselyjä suoraan yleisölle joten mittaria kirjallisiin vastauksiin perustuen emme yleisön puolesta voi muodostaa. Suomen luonnonsuojeluliitto koki kuitenkin saaneensa kontaktia tapahtumien mukana uusiin potentiaalsiin jäseniin. Yleisöltä saatu suullinen palaute konserttien sisällöstä oli pääosin positiivista.

Volyymitason vaihtelu cross-over konserteissa (klassinen-rock) oli ongelmallista joistakin artisteista sekä yleisöstä. Konsertti noudatti salin yleistä desibelien tasoa, mutta klassisen contra metallimusiikin volyymiero kuulijalle on silti suuri. Vaikka molemmissa käytettiin salin äänentoistoa.

Cross-over ohjelmisto koettiin kuitenkin mielenkiintoisena. Kehitysehdotuksia jatkolle toivottiin kiteytettävän luonnonsuojeluteeman sisälle kuitenkin ehkä hieman pienimuotoisemmalla kokoonpanolla erityisesti tuottajien toimesta liittyen työmäärään.

Verrattain positiivisen palautteen myötä voisi kenties todeta että tapahtumalle asetetut tavoitteet näyttivät kyllä Vihreässä Päivässä ja Ilmastokonserteissa suhteellisen positiivisessa valossa täyttyvän ja kulttuurin yhdistämien ympäristön suojeluun koetaan kannattavana ja hyödyllisenä tuotannon muotona.

Perustuen A) ympäristöjärjestöille tehtyihin laajempiin tutkimuksiin joita tässä opinäytetyössäni käytin teoslähteinä B) Kirjallisiin sekä suullisiin haastatteluihin Earth-Voice tapahtuman yhteydessä C) Ympäristöongelmien vakavuuteen sekä jokamiehen vastuuseen maapallosta, voisi todeta että kulttuurituottajilla voisi olla paljon annettavaa tietotaitoa sekä uutta energiaa Ympäristöliikkeen sisällä ja verkottumista ympäristöaktivistien, kulttuurituottajien sekä koulutusverkostojen välillä tulisi lisätä ja kehittää.

Loppusanat

Eettisesti kestävät tuotantotavat, brandit ja arvot ovat tulevaisuuden vahvoja kilpailutekijöitä. Kulttuurinen moninaisuus on luovuuden edellytys ja se kukoistaa parhaiten reiluuden ja luottamuksen oloissa. Vastaavasti toteutumattomat arvot lisäävät illusrista hypeä, vähentävät uskottavuutta ja luottamusta sekä syventävät entisestään vallitsevaa todellisuusvajetta.

Maailman polttavat ongelmat edellyttävät eettistä herkkyyttä arkisissa käytännöissä ja jokapäiväisessä päätöksenteossa. Ympäristövastuullisuus olisi perusteltua kytkeä pysyvästi osaksi kulttuuripolitiikan kehittämistä ja arjen todellisuutta.

Suomelle voisi olla oiva tilaisuus toimia kulttuurienvälisten siltojen rakentajana kansainvälisessä kontekstissa ympäristön suojelun ja hyvä elämän edelläkävijänä. Oleellista onkin pystymmekö suurten globaalien ympäristökysymysten arjen keskellä sopimaan yhteisestä hyvästä ja etiikan tasapuolisista pelisäännöistä paikallisesti ja kansainvälisesti.

Tässä prosessissa taide ja kulttuuri voivat toimia moninaisuuden puolustajina, totuusvajeen vähentäjinä, luonnonsuojelun merkityksen näkyväksi tekijöinä sekä vastuun tunteen herättäjinä.

LÄHTEET

Hanski, Ilkka & Niiniluoto, Ilkka & Hetemäki, Ilari 2009. Kaikki Evoluutiosta. Gaudeamus.

Ilmatieteen laitoksen internetsivustot. Viitattu 2.5.2012. <http://ilmatieteenlaitos.fi/ipcc-ilmastopaneeli>

Kettunen, Aija 1998. Kunnat ja ympäristöongelmat. Åbo Akademi n:o 96

Koivunen, Hannele & Marsio, Leena 2006. Reilu kulttuuri? Kulttuuripolitiikan eettinen ulottuvuus ja kulttuuriset oikeudet Opetusministeriön julkaisuja 2006:50.

Konttinen, Esa 1999. Ympäristökansalaisuuden kyläsepät, Minerva Kustannus Oy.

Labby Catering verkkosivustot. Viitattu 30.4.2012. <http://www.labbycatering.fi/keitio.html>

Namomellon Catering verkkosivusto. Viitattu 30.4.2012. <http://www.namomellon.net/palvelut.htm>

Nordic Foodin verkkosivustot. Viitattu 30.4.2012. <http://www.nordicfood.fi/menu/>

Opetusministeriön julkaisuja 2010:1. Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia - ehdotus toimintaohjelmaksi 2010-2014

Stranius, Leo 2006. Ympäristöpolitiikan pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto. Ympäristöliikehdinnän aallot. Suomalaisen ympäristöprotestin tilanneanalyysi uudella vuosituhanella

Suomen luonnonsuojeluliiton internetsivut. Viitattu 13.4.2012. <http://www.sll.fi/luonto-jaymparisto>

Ulkoasiainministeriön verkkosivut. Viitattu 2.5.2012. <http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=15630&contentlan=1&culture=fi-FI>

Vilkka, Leena 2003. Ympäristöetiikka: Vastuu luonnosta, eläimistä ja tulevista sukupolvista. Lisäpainos 2003. Helsinki. Yliopistopaino.

Foer, Jonathan Safran 2011. Eläinten syömisestä. Atena Kustannus. Suom. Antti Immonen.

WWF internetsivustot. Viitattu 2.4.2012. <http://wwf.fi/jarjesto/viestinta/uutiset-ja-tiedotteet>